

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 64

София, четвъртък, 23 мартъ

1933 г.

69. заседание

Вторникъ, 21 мартъ 1933 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Захариевъ въ 17 ч. 13 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

	Стр.		Стр.
Отпуски разрешени на народни представители . . .	1485	Предложения: 1) за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвѣщение чужди подланици. (Съобщение) . . .	1486
Искане отъ Софийския окръженъ съдъ за разрешение съденето на народния представител Александъръ Харалампиевъ Наумовъ за престъпление по чл. 7 отъ закона за защита на държавата по наказателно о. х. д. № 654/932 г. (Съобщение) . . .	1486	2) за одобрение I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 13 януарий 1933 г. — за обявяване деия 14 януарий с. г. за неперсѣтственъ за т. г. (Приемане) . . .	1498
Питания: 1) отъ народнитѣ представители Х. Георгиевъ и Г. Костовъ къмъ министра на народното просвѣщение относно взетитѣ мѣрки отъ страна на университетската управа спрямо нѣкои студенти. (Развиване и отговоръ) . . .	1486	3) за пресѣдинение на България къмъ международната конвенция за защита на растенията въ Римъ 16 априль 1929 г. (Приемане) . . .	1498
2) отъ народния представител д-ръ Г. М. Димитровъ къмъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве относно инцидентитѣ станали при посрѣщането на емигрантитѣ на 5 мартъ н. г. (Развиване и отговоръ) . . .	1488	Законопроекти: 1) за отмиъняване закона за продаване държавната моторна мелница, находяща се на гара Каспичанъ и пр. (Трето четене) . . .	1496
		2) за ограничение престѣпленията противъ личната и обществена безопасност. (Второ четене — чл. чл. 10, 17, 21, 33 и 46) . . .	1496
		Дневенъ редъ за следващето заседание . . .	1498

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Откривамъ заседанието. Присѣтствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсѣтствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Ангелозъ Иванъ, Апостоловъ Драгомиръ, Бечевъ Милко, Богоевъ Борисъ, Бончевъ Тодоръ, Бошнаковъ Тодоръ, Бояджиевъ Стефанъ, Бръшляновъ Цоню, Василевъ Василь, Василевъ Григоръ, Василевъ Ради, Велчевъ Иванъ, Влаховъ Димитъръ, Гаговъ Петъръ, х. Галибовъ Юсеинъ, Георгиевъ Павелъ, Георгиевъ Трифонъ, Говедаровъ Георги, Дековъ Петко, Деневъ Андрей, Деневъ Сѣби, Димитровъ Коста, Димчевъ Василь, Дрънски Димитъръ, Дуковъ Иванъ, Желябовъ Жеко, Запряновъ Петко, Ивановъ Борисъ Недковъ, Игнатовъ Тодоръ, Илиевъ Илия, Илиевъ Стойко, Йордановъ Георги, Казанаклиевъ Георги, Кѣназирски Георги, Караджовъ Костадинъ, Коракъвъ Крумъ, Косачевъ Йорданъ, Костовъ Георги, Куртевъ Иванъ, Лоловъ Господинъ, Лоловъ Сава, Лулчевъ Коста, Мариновъ Георги, Маргуловъ Алекси, Мечкарски Тончо, Милановъ д-ръ Кънчо, Мирски Христо, Молдовъ Владимиръ, Момчиловъ Тодоръ, Мустафовъ Али, Найденовъ Никола, Наумовъ Александъръ, Неновъ Атанасъ, Орозовъ Стоянъ, Петковъ Борисъ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Петко, Петковъ Стефанъ, Петровъ Георги, Поповъ Стефанъ, Поповъ Стоянъ, Радевъ Георги, Райковски Минко, Ризовъ Стойне, Русиновъ Костадинъ, Свиначаровъ Добри, Сидеровъ Коста, Славовъ Кирилъ, Стамболиевъ Никола, Станковъ Владимиръ, Статевъ Христо, Таслаковъ Цвѣтко, Тошевъ Никола, Христовъ Трайко, Цановъ Стефанъ, Цачевъ Цачо, Циганчевъ Анастасъ, Цоковъ Герго, Чернооковъ Георги, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Шоцговъ Георги и Юртовъ Георги.

Съобщавамъ на Народното събрание, че бюрото е решило отпускъ на следнитѣ народни представители:

- На г. х. Георги х. Петковъ — 1 день;
- На г. Иванъ Велчевъ — 1 день;
- На г. Стояновъ Георги Василевъ — 2 дена;
- На г. Стефанъ Петковъ — 2 дена;
- На г. Тодоръ Савовъ — 2 дена;
- На г. Добри Свиначаровъ — 2 дена;
- На г. Едрю Шидерски — 2 дена;
- На г. Христо Мирски — 2 дена;
- На г. д-ръ Кънчо Милановъ — 2 дена;
- На г. Анастасъ Циганчевъ — 2 дена;
- На г. Георги Маринчевъ — 2 дена;
- На г. Цвѣтко Таслаковъ — 3 дни;
- На г. Георги Шоцговъ — 3 дни;
- На г. Минко Райковски — 4 дни;
- На г. Иванъ Ангеловъ — 4 дни;
- На г. Янко Сажжзовъ — 4 дни и
- На г. Стоянъ Поповъ — 4 дни.

Народниятъ представител г. Петъръ Гаговъ иска 3 дни отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 23 дни отпускъ. Които сж съгласни да се разреши на народния представител г. Петъръ Гаговъ 3 дни отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Тончо Мечкарски иска по болестъ 3 дни отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 40 дни отпускъ. Които сж съгласни да се разреши на народния представител г. Тончо Мечкарски 3 дни отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. д-ръ Никола Чирпанлиевъ иска 4 дни отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 25 дни от-

пускъ. Които сж съгласни да се разреши на народния представител г. д-ръ Никола Чирпанлиевъ 3 дни отпускъ, моля, да вдигнат рѣчка Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Димитър Влаховъ иска по болестъ 4 дни отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 26 дни отпускъ. Които сж съгласни да се разреши на народния представител г. Димитър Влаховъ 4 дни отпускъ, моля, да вдигнат рѣчка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е отъ Министерството на народното просвѣщение предложение за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвѣщение чужди подданици. (Вж. прил. Т. I, № 58)

Предложението ще се отпечати, ще се разгледа на г. г. народнитъ представители и ще се постави на дневенъ редъ.

Постъпило е отъ Софийския окръженъ съдъ искане за разрешение за сждене народния представител Александър Хаоралампиевъ Наумовъ за престѣпление по чл. 7 отъ закона за защита на държавата по наказателно о. х. дѣло № 654/932 г.

Искането ще се изпрати въ комисията по Министерството на правосъдието, за да го разгледа и вземе съответно решение.

Преди да пристѣпимъ къмъ дневния редъ съобщавамъ, че г. министърътъ на народното просвѣщение е готовъ да отговори на питането на народния представител г. Георги Костовъ.

Понеже народниятъ представител г. Георги Костовъ отсъствува, ще развие питането народниятъ представител г. Стаматъ Ивановъ.

С. Ивановъ (раб): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Както чухте отъ г. председателя, нашиятъ другарь Георги Костовъ е отишълъ до министра на просвѣщението следното следното питане: (Чете) „Господинъ министре! Нѣщо обикновено е станало по отношение на откритъ мораленъ и физически тероръ надъ народното студентство, организирано въ БОНСС. Като отявляенъ съюзникъ на политическо-фашисткия насилнически курсъ е и самата университетска управа въ лицето на Академическия съветъ и ректората, а така сжщо и членоветъ на „полюбовивата студентска организация „Христо Ботевъ“. Неоспорими сж и връзките на българската Алма-Матеръ съ Дирекцията на обществената „безопасность“.

Така организиранитъ походъ има регистрирани печални факти подъ форма на побоина, арести, доносничество, обиски и вече десетки изключвания. Ето фактитъ:

1. Нѣщо обикновено сж ежедневнитъ обиски при входа и аудиториитъ, съпроводени съ арести, което е обърнало Университета на форменъ полицейски участъкъ.

2. Хунското нападение отъ страна на организираната шайка, волена отъ ротозшияника — секретаръ на ректора — въ аудитория № 15, където стачниятъ комитетъ на студентитъ-пелазози е докладвалъ за извършеното и хола на стачката. Това нападение е имало за резултатъ мнозина тежко и леко ранени отъ нападнатитъ, които, очевидно, сж били при условия на самоотбрана.

3. Непосрѣдствено следъ това почватъ ареститъ и пребиванията въ участъка до безгъзнание (какъвто е случялъ съ Димитъръ Калашки и Любенъ Кротевъ) подъ лично нанесенитъ удари отъ началника на IV полицейски участъкъ Митовичъ.

4. Изключватъ се 13 студенти подъ предлогъ, че сж „уронили престижа на Университета и студентското звание“.

5. Изключени сж още 6 души по несъстоятелни и невѣрни поводи и причини, а нѣкои отъ тѣхъ и по законѣлъ отъ Дирекцията на обществената, отъ прокурора и отъ началника на IV полицейски участъкъ Митовичъ.

6. Викани сж още мнозина за разпитъ, поради което има вѣроятностъ да ги постигне същата участъ.

Излагайки посоченитъ факти, ние питаме:

1. Знаете ли, че въ Университета царя духъ на доносничество и полицията?

2. Знаете ли, че управата му открито взема страната на фашисткия студентски съюзъ, като толерира и насърчава насилническитъ му действия срещу организираното народното студентство?

3. Знаете ли, че тъкмо това имъ поведение дава формалнитъ поводи за налагане най-тежки наказания?

4. Не смѣтате ли, че е необходимо намѣсата Ви за премахване на този режимъ, като се пошати автономията на Университета, като се накажатъ истинскитъ виновници и като се анулиратъ наложенитъ по тия поводи наказания?

Г. г. народни представители! Действително, нѣма много време изминало отъ голѣмитъ студентски вълнения презъ миналата година. Отъ тогава насамъ се предприе единъ изключителенъ режимъ противъ болшинството отъ трудовото студентство. Това трудово студентство, което при тѣзи тежки стопански условия изнемогна, е принудено да живѣе въ сутерени и тавани изъ София, принудено е да мие чинии, да работи по ресторанти и кантори презъ малкото свободно време, за да може да се прехранва, защото не може да има никаква издрѣжка вече отъ своитъ домѣнини, защото и тѣ, сжщо така подтиснати отъ кризата, нѣматъ никакви срѣдства, за да издрѣжатъ своитъ синове и дѣщери въ Университета, за да могатъ да го завършатъ, надѣвайки се, че единъ денъ все ще може да почувствуватъ известна материална подкрепа на стари години.

Но политиката къмъ студентството и къмъ трудещата се учаша младежъ напоследъкъ не можа да не бѣде засегната отъ общата политика на блоковата властъ и на фашистката диктатура въ нашата страна.

С. Таковъ (з): Коя е вашата страна?

Нѣкой отъ мнозинството: Кой те е пратилъ тамъ?

С. Ивановъ (раб): Защото гимназията, макаръ поставена на базата на буржоазната система на просвѣта, все пакъ отвори очитъ на трудещата се учаша младежъ; защото подъ натиска на обективнитъ условия, изпитвайки кризата, въ която се намиратъ тѣхнитъ близки и домашни, тѣ се намиратъ на страната на своята класа. И макаръ фашистката тая просвѣта, тя отвори очитъ на трудещата се ученичество; особно неговата частъ, която е въ по висшитъ образователни заведения, въ Университета, ние виждаме, на страната на своята класа, въпрѣки всякитъ ограничения, които се правятъ, за да не може трудовото ученичество да има достѣпъ въ университетитъ. (Възражения отъ мнозинството)

Ние виждаме, отъ друга страна, следъ като тѣ постѣпватъ въ Университета, да се упражнява надъ тѣхъ изключителенъ режимъ. Не сж случайни тѣзи изключения и тѣзи именно въпроси, които се повдигатъ въ това питане; тѣзи случаи сж неизброими, особено въ настоящия моментъ. Има интервювани студенти, ежедневно се правятъ обиски и се преследватъ тѣзи студенти; ежедневно фашистски шайки устройватъ заговори и се готвятъ за нови покушения надъ трудещото се студентство. И въ пѣлата тази верига на единъ небивалъ тероръ надъ студентството ние виждаме активното участие както на университетската управа, така и на всички административни органи. И естествено, г. г. народни представители, особено напоследъкъ, паралелно съ този засиленъ курсъ на тероръ върху трудещитъ се маси и върху тѣхнитъ класови организации, ние виждаме едно систематическо нанасяне ударъ надъ ученичеството, нѣщо повече — ученичеството е поставено подъ едно систематическо преследване напоследъкъ. (Възражения отъ мнозинството) Не е случайна и последната брънка отъ този курсъ на нанасяне ударъ на ученичеството. Днешната преса изнесе, че самоковскитъ ученици, по случай 50-годишнината на Парижката комуна, наредъ съ голѣмото въоръжение (Възражения отъ мнозинството), наредъ съ червената боя, съ която щѣли да цапатъ чорбаджийскитъ къщи, щѣли да изгорятъ гимназията!

Г. г. народни представители! Само една класа, която нѣма база подъ краката си, може да говори за запалване на гимназията. Самоковскитъ ученици щѣли да запалятъ собствената си гимназия! Да може би щѣха да я запалятъ, както Хитлеръ запали Райхстага въ Германия!

Но на въпроситъ, поставени на г. министра. Отбелязвайки тия факти на тероръ върху ученичеството, ние искаме да се спре това преследване на трудещата се ученическа младежъ; искаме действително да се подобри просвѣтното дѣло, за да може действително голѣма частъ отъ дената на трудещитъ се да иматъ достѣпъ до училището. Разбира се, това не ще може да стане въ днешно време, защото подъ натиска на глада, тѣ не могатъ да отиватъ въ училище.

Питайки г. министра за тия факти, посочени въ питането, ние искаме само да подчертаемъ, че борбата на ученичеството за сносни условия, за следване въ училищнитъ заведения безъ всякакви такси, за безплатни трапезарии, въобще за подобрене на просвѣтното дѣло, е борба на всички трудещи се, е тѣхна колективна, обща борба. Само така може действително да се пречупи този тероръ, който се върши отъ легионери и фашисти, насърдавани отъ официалната властъ, за да могатъ дей-

ствително да тероризират грамадната част отъ труде- шето се ученичество:

Отправйки това питане, ние апелираме къмъ труде- щитѣ се маги, къмъ работническата класа, къмъ беднитѣ селяни, къмъ бащитѣ на това трудещо се ученичество, действително да поведатъ борба въ защита на трудещото се студентство и на цялата трудеща се младежъ въ на- шата страна. (Ржкоплѣскания отъ работницитѣ)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. ми- нистърътъ на народното просвѣщение, за да отговори на питането.

Министъръ д-ръ А. Бояджиевъ: Г. г. народни предста- вители! Дълга едно извинение къмъ г. народния предста- витель, който е отпразвилъ питането, за закѣснѣлия от- говоръ. При промѣнитѣ, които станаха, това питане не ми бѣше с общено, и едва преди нѣколко дни ми бѣ да- дено. Но това питане, което вие изслушахте тукъ, не може да бѣде съединено, не може по своето съдържание да бѣде разисквано въ връзка съ нѣкакви бунтове на младежта въ гимназиитѣ. То е питане специално за университетската младежъ, за студентитѣ, и като такава азъ ще го разгледамъ тукъ.

Дълга да отбележа, че ако има едно питане, което не бива да занимава Парламента, то е настоящето. Това го казвамъ не отъ неуважение къмъ този, който пита, ами затуй, защото това питане се отнася до една деятел- ностъ, която не подлежи на никакъв контролъ и най- малко — отъ Министерството на просвѣтата. Защо сту- дентитѣ отъ Университета били претърсвани и защо въобще дисциплината, която е нарушавана отъ тѣхъ, била подъ контрола на декана и на властитѣ, които по законъ сж длъжни да бдятъ върху нея? Поради автоном- мията на Университета, която е узаконена съ специални постановления въ закона за народната просвѣта, Мини- стерството на народната просвѣта не упражнява ника- къвъ контролъ върху тази деятелностъ и, следователно, питане къмъ менъ по този поводъ не може да бѣде от- правено. Въ чл. 286 отъ закона за народната просвѣта е казано: (Чете) „Прѣкоу управление на Университета е повѣрено на академическия съветъ, начело съ ректоръ“. Дисциплината и дисциплинарната властъ принадлежи из- ключително на тѣхъ.

А. Бояджиевъ (раб): А що търси полицията тамъ?

Министъръ д-ръ А. Бояджиевъ: Тѣ сж я повикали, иматъ право да я повикатъ, защото никой не може да предизвиква смущение въ Университета. Влѣзте малко въ съдържанието на въпроса. Ако вие знаете закона, азъ съмъ убеденъ, че щѣхте да се увѣрите, че нѣма защо да бѣде поставяно въ Парламента на разискване това ци- тание. Шомъ поддържането на дисциплината въ Универ- ситета е изключителното право на ректора и на академ- ическия съветъ, естествено е, че разпорежданията, които тѣ правятъ, не могатъ да бѣдатъ измѣнявани отъ никого, не могатъ да бѣдатъ контролирани, по силата на авто- номията на Университета, и следователно, за тѣхъ нито прѣко, нито косвено може да има отговорностъ нѣкой, най-малко министърътъ на просвѣтата.

Това е, г. г. народни представители, досежно формал- ната страна на въпроса. Но азъ желая да задоволя господа (Сочи работницитѣ) и по съдържание и по сжщество на въпроса.

Такива нередовности сж ставали още презъ есенята, и въ нѣколко заседания Академическия съветъ е вземалъ редъ решения, които сж били надлежно публикувани и оповестявани. Академическата младежъ не е взела актъ отъ тѣхъ, а най-много вашата академическа младежъ, (Сочи работницитѣ), тази, която ви симпатизира, и е про- дължавала да нарушава реда въ Университета.

А. Бояджиевъ (раб): А тѣзи, които сж нѣсели парабели?

Министъръ д-ръ А. Бояджиевъ: Явявали сж се съ орж- жие, правила сж бунтове и смутове. Тамъ има изпучупени врати, има извършени насилия, има извършени редъ не- редовности, които сж били забранявани и порали които Академическия съветъ е билъ принуденъ да вземе ре- шение.

А. Бояджиевъ (раб): У никого отъ тѣхъ не е намѣренъ револверъ, а у всички фашисти сж намѣрени!

Отъ мнозинството: Мълчи, бел

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Министъръ д-ръ А. Бояджиевъ: Ако вие, г-да, (Сочи работницитѣ) желаете, за ваше освѣтление, азъ ще ви по- кажа всевъзможни позиви, (Показва ги), които сж лепени по вратитѣ и стаитѣ на факултетитѣ. Но най-сетне тази деятелностъ е известна на васъ, нѣма защо да говоримъ за нея и нѣма защо да занимаваме Парламента съ нея. Азъ смѣтамъ, че Университетътъ е мѣсто, където трѣбва да се свещенодейства.

А. Бояджиевъ (раб): (Възразява нѣщо)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Министъръ д-ръ А. Бояджиевъ: Моля ви се! — По си- лата на закона, академическата младежъ може да се орга- низира само въ дружества, които сж позволени отъ ака- демическия власти. Вънъ отъ тѣзи дружества, въ ни- какви други дружества тя не може да се организира въ факултетитѣ, въобще въ Университета. Вие знаете, че Университетътъ не е клубъ на никого, че тамъ е мѣсто, където се дава наука и че тамъ никой не може да бѣде възхваляванъ за това, че обръща Университета въ мѣсто, където ше се партизанствува. Ето защо, азъ смѣтамъ, че Академическия съветъ е постигналъ много правилно, като е взелъ това решение за изключване на ония сту- денти, които сж провинени до край, защото нѣколко пъти сж били предупреждавани да не вършатъ това, което въ последствие сж извършили. Но, както ви казахъ, тази де- ятелностъ е лично тѣхна, на Академическия съветъ, тѣхно право е и даже, когато смущението на реда стане още по-големо, тѣ сж въ правото си да поискатъ и външна помощъ, както сж го направили.

А. Бояджиевъ (раб): Ангелъ п. Русиновъ е синъ на п. Русиновъ. Никаква друга вина нѣма.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Министъръ д-ръ А. Бояджиевъ: Да знаете, г-да, (Сочи работницитѣ) и всѣки да знае, че никоя властъ нѣма да позволи, мѣстото, където се свещенодейства, и мѣстото, където се раздава само наука, да става политически клубъ на когото ше да бѣде, а най-малко на васъ (Сочи ра- ботницитѣ). (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Л. Станевъ (раб): Ама другитѣ правятъ клубъ и се въоръжаватъ. Всички отъ организацията „Христо Ботевъ“ отиватъ тамъ съ револвери. И ученическиятъ легионъ се въоръжава.

Министъръ д-ръ А. Бояджиевъ: Знаете много добре какво е положението.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г. министърътъ на вътрешнитѣ работи е готовъ да отговори на питането на г. д-ръ Димитровъ.

С. Мошановъ (д. сг): Ами министърътъ на земледѣ- лието кога ще благоволи да отговори на моето питане?

Б. Ецовъ (з): Вие презъ вашия режимъ толкова ли бързо отговаряхте на питанията? Съ месеци и съ години питанията стояха безъ отговоръ!

С. Мошановъ (д. сг): Преди всичко ти влизашъ въ споръ по единъ въпросъ, който те интересува, и ти ще останешъ много доволенъ.

Б. Ецовъ (з): Съ години стояха тукъ наши питання, безъ да имъ отговаряте. Ето го тукъ г. Ляпчевъ, той се смѣе; той знае защо се смѣе.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

С. Мошановъ (д. сг): Азъ съжалявамъ, че се отговаря на питання за комунизъмъ, а не се отговаря на моето пи- тание по въпроса за задълженията на земледѣлца.

Отъ мнозинството: Е-е-е!

Б. Ецовъ (з): Правителството има тая грижа; тя не е ваша грижа. Вие, ако се грижехте навремето за земе- дѣлца, щѣхте да уредите този въпросъ. (Пререкания между Б. Ецовъ и С. Мошановъ)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Б. Ецовъ (з): (Къмъ сговориститѣ) Изградихте дворци. Това е върното! (Ржкоплѣскания отъ нѣкои отъ мнозин- ството)

Председателстващ Н. Захариев: (Звѣни) Моля ви се! Има думата народният представител г. Стаматъ Ивановъ, за да каже доволен ли е отъ отговора на г. министра.

С. Ивановъ (раб): Г. министърътъ се хвана за формалната страна на въпроса. Той откъсна Университета — смѣтна, че този въпросъ не може да се разисква въ Парламента. Съ други думи, вие тамъ, фашистски легионери, вие отъ „Слово“, вие отъ „Демократически сговоръ“, вие, които разиграхте цѣла една комедия, за васъ нѣма кой да държи смѣтка. Ето това е отговорътъ на г. министра. Не остава, освенъ трудовото ученичество да си вземе актъ отъ тази практика, за да отстоява своитѣ права. (Възражения отъ мнозинството).

Азъ не съмъ доволенъ отъ отговора на г. министра.

Председателстващ Н. Захариев: Г. министърътъ на вътрешни работи е готовъ да отговори на питането на народния представител г. д-ръ Георги Димитровъ. Г. Димитровъ! Имате думата да развиете питането си.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители!

Н. Пжларевъ (д. сг. Ц): Г. председателю! Нали само половинъ часъ може да се занимава Камарата съ питання?

Г. Т. Даниловъ (д. с-): Когато г. министърътъ иска да говори, може да се говори и два часа.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ако искате, да не отговарямъ. Оззи день го търсихъ, нѣмаше го.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Вѣрвахме всички, че амнистия се дава, за да се спусне було на миналото, за да се тури край на оная натегната атмосфера, която отъ 9 юний до днесъ все още гнети и общество, и народъ, и държава. Вѣрвахме най-сетне, че година и половина, следъ поемане управлението отъ Народния блокъ, въ България всѣки единъ е разбралъ своя дългъ, своето мѣсто и нѣма да излѣзе да провоцира нито обществено мнение, нито общественъ редъ; че нѣма да излѣзе да се противопоставя на волята на цѣлокупния български народъ, изразена по единъ категориченъ начинъ още отъ първия день на блоковото управление, дори преди още блокътъ да дойде на власт — изразена, подчертана категорично и ясно въ платформата на блоковото управление. И нека ви кажа, азъ излизамъ съ тѣга на душата да разгъртамъ страницата на близкото минало, да говоря за събитията отъ 5 мартъ, защото наистина вие сме сторонници на забравата на ония страшни времена, които българскиятъ народъ преживѣ. И азъ смѣтамъ, че най-вече иматъ дългъ да ги забравятъ и да работятъ за спускане було на миналото онези които сж най-голыми виновници за така създаденото положение. Какво бѣше, обаче нашето учудване, г. г. народни представители, когато, следъ като Народното събрание изрази своята воля съ гласуване амнистията, вие видѣхме да ставатъ инцидентитѣ на 5 мартъ. Ние тукъ имахме случай да разгледаме всестранно дейността и на емиграцията, и на правителството, и на народното представителство, за да дадемъ една преценка, може ли да се даде тая амнистия трѣбва ли да се даде амнистия. И ужъ нѣмаше нито единъ откритъ противникъ на амнистията, нѣмаше даже нито единъ съвѣстенъ човѣкъ, който да не мислѣше, че амнистията трѣбваше да се даде много по-рано, отколкото се даде.

Е добре, на 5 мартъ вие видѣхме едни скандални порядки. Бившиятъ министъръ на земледѣлието отъ кабинета на Александъръ Стамболийски — Александъръ Оббовъ и бившиятъ ни пълномощенъ министъръ въ Бѣлградъ и постоянненъ делегатъ на България въ Обществото на народитѣ — Коста Тодоровъ, . . .

Н. Гашевски (нац. л): Още фирми има той — легионеръ и пр.!

Т. Гонковъ (з): Голѣма фирма!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): . . . придружени отъ своитѣ другари, които сжщо бѣха амнистирани, се връщаха на 5 мартъ. Ние сме длъжни да подчертаемъ, ние бѣхме убедени, че наистина реакцията не можеше да срещне тия наши другари спокойно, ние бѣхме убедени, че реакцията не можеше да търпи да види тукъ, всрѣдъ българския народъ, вѣрнитѣ изразители на неговитѣ болки и разбирания.

Отъ мнозинството: Ей-й-й!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Ние бѣхме сигурни, че тѣ не можеха да бждатъ посрещнати съ необходимото спокойствие отъ страна на онези, които иматъ страшни и непростими отговорности и на които пристигащитѣ първи емигранти напомняхъ за тѣхнитѣ прегрѣшения отъ миналото. Ние знаехме, че има хора, чиято съвѣсть не е спокойна.

Т. Къчевъ (д. сг. Ц): Шаронова афера, метилева афера!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Ние знаехме, че има хора и тукъ, въ Парламента, най-голыми виновници за ония страшни събития, които изживѣхме, и които хора не могатъ нито да спятъ, нито да се хранятъ спокойно, защото предъ тѣхъ винаги сж скелетитѣ на 30-тѣ хиляди души избити безъ никакъвъ съдъ и присѣда; . . .

С. Мошановъ (д. сг): Срамота е да приказвашъ така!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): . . . защото предъ тѣхъ сж винаги страшнитѣ и невъобразими ужаси отъ миналото.

Н. Гашевски (нац. л): Нали хвърли булото на забравата? Защо напомняшъ тия работи?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Но вие, които протестираете, че тукъ се напомнятъ тия работи, трѣбваше да протестираете противъ ония вандалщини, които се извършиха. И ако азъ спомнямъ това, спомнямъ го, за да знаете, че ония, които се биятъ въ гърдитѣ и които крещатъ, че давятъ родината, отечеството, че именно тѣ подкопахъ устоитѣ на нашата родина, на отечеството съ своитѣ изстъпления, съ своитѣ кървопролития, незапомнени въ никога държавна въ цѣлия свѣтъ!

Г. г. народни представители! Мирно и тихо се връщаше емиграцията но една шепа организирани бездѣлници се нахвърли звѣрски срѣщу тѣхъ. Едно абсолютно меншинство отъ заблудени ученици и студенти, начело съ многоизвестниятъ Йовчо Петровъ, за който не знаемъ, дали нѣкой ше има куража тукъ да стане и да признае, че принадлежи къмъ неговата партия, че е единъ доблестенъ и голѣмъ българинъ, че е голѣмъ родолюбецъ и защитникъ на националнитѣ интереси, защото азъ чухъ даже отъ тая срѣза (Сочи Сговора) хора, които се подиграваха, когато произнасяха името Йовчо Петровъ. Защо да ви разправамъ за онази бянда, която се яви да смущава мирното и спокойно посрѣщане на другаритѣ емигранти? Ето водачътъ, вижте моралния ликъ на този постояненъ скитникъ, на този постояненъ посетителъ на кафенетата на тоя постояненъ посетителъ на шантанитѣ и кръчмитѣ, за да нѣма нужда да ви рисувамъ пѣстрата картина на неговитѣ последователи, на „легионитѣ“, на ония „голыми, непобедими легиони“ отъ 200 души, а нѣкой казватъ отъ сто души, нека бждатъ 300, нека бждатъ 500. Азъ искамъ едно да подчертая. Българскитѣ селяни бѣха дошли да кажатъ на своитѣ другари „Добре дошли!“, както дойдоха и тогава, когато се върнаха нашитѣ други, първи другари — бившитѣ министри Недѣлко Атанасовъ и Христо Стояновъ. Българскитѣ селяни и тоя пѣтъ идѣха не да правятъ скандали, не да буйствуватъ, не да правятъ изстъпления — защото това не е въ тѣхната природа — а да кажатъ „Добре дошли!“ на своитѣ другари, съ които 10 години не бѣха се видѣли; да подчертаятъ своята солидарностъ съ политиката на онзи безсмъртенъ водачъ, напеченъ Александъръ Стамболийски, съ посрѣщането на неговитѣ първи другари, съ които той бѣше, рамс до рамо въ кабинета. Ето какво искаха да кажатъ селянитѣ. Бандитѣ на Александъръ Цанковъ, организирани бандити на реакцията, макаръ че се биятъ въ гърдитѣ, че сж голѣми българи, нѣмаха куража да посрещнатъ спокойно, да посрещнатъ като българи най-здравия елементъ отъ българския народъ, елементъ отъ българската нация. Ето колко голѣми българи сте вие патентованитѣ патриоти. Тѣ отидоха да трошатъ главитѣ на българскитѣ селяни.

Азъ трѣбва да разпрѣсна и една инсинуация, една ддлнопробна интрига, която се пускаше, че г. г. Оббовъ и Коста Тодоровъ слѣзли доброволно на Волюякъ. Явява се представителъ на полицията, който въ мое присѣствие и въ присѣствието на моя другаръ народенъ представителъ и на много други заявява: „По заповѣдъ на директора на полицията, вие, г. Оббовъ и г. Тодоровъ, ще слѣзете тукъ“. Заповѣдъ? — „Да заповѣдъ“. Добре. Само една минута съвѣщание, казаха: „Добре, ще изгълнимъ заповѣдта“, още повече, когато видѣха, че самиятъ директоръ на полицията е дошелъ да приведе въ изпълнение тая заповѣдъ. Ето истината. Но, не свърша до тукъ. Не смѣтамъ, че е най-послед кой знае какво престѣпление:

взели решение, изпълнено решението. Слъзоха. Съ автомобил тръгнаха. Но какво бѣха виновни ония селяни, които чакаха на гарата? И защо трѣбваше да се хвърлят камъни да имъ се чупят главитѣ? Защо трѣбваше онѣзи готовановци и бандити да се хвърлят да късатъ земледѣлското знаме — синонимъ на миръ, синонимъ на благоденствие, синонимъ на миренъ трудъ въ тая страна? Защо трѣбваше да се трошатъ глави и най-после да стрелятъ и да убиватъ дори? По една случайност нѣма убити, но ранени има. Нѣкой си Асенъ Николовъ, а не Найденовъ, както го съобщиха, стреля петъ пѣти и ранява Асенъ Михайловъ, сдруженъ земледѣлецъ, отъ с. Пожарево. Нѣма да разправамъ подробно за ония страшни побоища, които сѣ нанесени на наши другари. Членътъ на постоянното присѣствие на съюза „Александъръ Стамболийски“, стариятъ сдруженъ земледѣлецъ и бившъ народенъ представител, Георги Колевъ, отъ с. Избѣглии, Станимашко, битъ жестоко, едва дойде до съюзния домъ. Само той ли? И Георги Николовъ, отъ Шанкитѣ, Ловчанско, и още редица, десетки хора: Минко Сеизовъ, отъ с. Борина, Троянско, раненъ отъ ударъ съ сабя, Димитъръ Нелѣжковъ, студентъ-юристъ, Желѣзко Йовчевъ, отъ с. Елена, Ст.-Загорско, Антонъ Памуковъ, отъ Старо-Загорско, Тошо Геновъ, отъ с. Медковецъ, Ломско, Бити: Иванъ Георгиевъ, отъ с. Байлово, Новоселско, Асенъ Симеоновъ, отъ Русе, разсипанъ отъ бой, Георги Колевъ, отъ с. Шаханъ-кая, Ловчанско, Грую Поломски, отъ Видинъ, Илия Иванчевъ, отъ Червенъ-Брѣгъ и т. н. и т. н.

Безспорно саблитѣ сѣ били въ рѣшетъ на полицайтѣ и — дължа да подчертая — нѣкои полицай добросъвестно сѣ се опитали да защитятъ беззащитнитѣ селени. Ето това е, което съмъ дълженъ да подчертая. Но други полицай сѣ се навърляли срещу селенитѣ и ги били така жестоко, както не може единъ нормаленъ човѣкъ да стори това срещу човѣка. Има дори единъ скандаленъ случай, когато приставтъ Салабашевъ — азъ съмъ казалъ въ питането си Трупчиевъ — е далъ заповѣдъ отъ балкона на Дирекцията на полицията: „Разпрѣснете земледѣлцитѣ, разпрѣснете селянитѣ, а останалитѣ поканете мирно да си отидатъ — тѣзи „контра манифестанти“, както нарича той „легионеритѣ“ — „защото тѣ сѣ културни!“ Ама какъ да не сѣ културни?! Има си хасъ да не сѣ културни! Да знаятъ да чупятъ глави, да проливатъ кръвъ, да ругаятъ, да хулятъ по единъ безобразенъ начинъ българскитѣ селяни и да не сѣ културни! Моля, тѣ сѣ културни — дайте пѣтъ на демокрацията да мине! Г. Трупчиевъ, обаче, мисля, че е инспекторъ при Дирекцията на полицията, приповтаря заповѣдта и разгонва, наистина разгонва 20—30 хиляди сдружени земледѣлци.

Отъ лѣвицата: Е-е-е! (Възражения)

Н. Гашевски (нац. л): Какъ не те е срамъ! (Голѣмо оживление) Я намали по една нула! Имашъ ли представа колко мѣсто трѣбва за 30.000 души?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Не споря за цифритѣ.

Отъ лѣвицата: А-а-а!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Не е моя преценката, а е чужда. Хората, които сѣ били тамъ, ги изкарватъ повече, отколкото азъ ви ги казвамъ. Но нека бждатъ 15.000, нека бждатъ 10.000, нека бждатъ 5.000. Полицията прѣсна 15—20 хиляди, а не можа да прѣсне 200—300 души „легионери“, бездѣлници софийски и разни заблудени ученици. Но, г. г. народни представители, какво показва това? Това показва, че полицията все пакъ е останала на страната на легионеритѣ, а не е изпълнила своя дългъ да разпрѣсне именно онѣзи, които сѣ отишли да провокиратъ. И трѣбва да ви кажа, че азъ имахъ лично случая и моятъ другаръ Стефанъ Кирчевъ да говоримъ съ стражари, които казваха: „Нѣмаме заповѣдъ да прѣснемъ „легионеритѣ“, ако имахме заповѣдъ да ги прѣснемъ, само за петъ минути ще свършимъ тая работа“. Вземахме телефона и съобщихме на г. Луковъ въ Дирекцията на полицията. Г. Луковъ каза: „Да, тѣмо сега, преди малко, казахъ на г. Митовича — направихъ му бележка, защо не сѣ ги прѣснали. Ще бждатъ прѣснати“. Нито бѣха прѣснати, нито пѣкъ нѣкой си постави за целъ да ги прѣсне, а най-гайловно ги държаха тамъ, викаха, ругаха, хвърляха камъни, псуваха най-хамалски, псуваха Стамболийски, псуваха дружбачината, . . .

Т. Кънчевъ (д. ст. Ц): Стига бе!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): . . . псуваха най-хамалски и наши, и чужди. Това показва само какъвъ е ман-

талитетътъ на тѣзи голѣми „националисти“. Но още веднѣжъ трѣбва да подчертая, голѣмитѣ патриоти, онѣзи, които обичатъ България и умираатъ за нея, които обичатъ селянина — защото много често отъ тукъ се спекулира и се говори по единъ безобразно демагогски начинъ за българското село — ония г. г. „легионери“ предъ Двореца на жгѣла изгориха единъ калпакъ — емблемата на българския селянинъ — на българския земледѣлецъ, на този, който ги храни, на този, който имъ дава възможностъ спокойно да лентяйствуватъ, да бездѣлничатъ и въпреки това, да иматъ много повече отъ онѣзи, които денонощно работятъ и нищо нѣматъ.

Азъ искамъ тукъ да обърна вниманието и на респективнитѣ училищни власти, и на г. министра на просвѣтата. Азъ чухъ декларацията на г. министра, че въ училището — тамъ, където се свещенодейства, нѣма да позволи политически клубове. Е добре, азъ Ви обръщамъ вниманието, г. министре, за да си вземете бележка и да попитате Вашитѣ подведомствени, изпълниха ли си дълга, вземаха ли мѣрки срещу онѣзи, които така безобразно нарушиха и дисциплината въ училището, и морала, за да отидатъ ученици, вчерашни хлапети, да се хвърлятъ срещу стари земледѣлци, да се хвърлятъ срещу изпитани ратници и за народъ, и за държава, били сѣ се, съ кръстовете за храбростъ сѣ били окичвани, онѣзи, на които плетѣха лаврови венци нѣкога, а сега софийски гамени ги биха най-позорно.

И азъ съмъ дълженъ тукъ да Ви припомня, г. министре и г. г. народни представители, цѣлъ списъкъ отъ ученици участвували: отъ V-а класъ — Мирковъ Георги, отъ VI-а класъ — Калевски Павелъ; отъ VI-б класъ — Талкалчевъ Василъ, който държалъ даже рефератъ въ училището, пѣленъ само съ ругатни срещу земледѣлцитѣ, безъ нѣкой да му направи каквато и да е била бележка, и Нелѣжковъ Никола; отъ VI-в класъ — Любеновъ Бориславъ и Фиковъ; отъ VII-б класъ — Христофоровъ Бориславъ, Кънчевъ Здравко, Куртевъ Кирилъ и Чукчуковъ Харалампи; отъ VII-д класъ — Ивановъ Иванъ и Автовъ Димитъръ; отъ VIII-а класъ — Кръстевъ Милчо и Станишевъ Борисъ, отличилъ се въ нанасяне побой надъ беззащитнитѣ земледѣлци; отъ VIII-б класъ — Руменовъ Иванъ, Пждаревъ Василъ, водачъ на легиона, и Кириловъ Емиль; . . .

А. Кантарджиевъ (д): Шомъ деца взематъ да биятъ стари хора, какви хора ше сѣ!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Тѣ сѣ въорѣжени съ пистолети. —

Б. Ецовъ (д): 200 души съ 30 хиляди души какъ могатъ да се разправятъ?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): . . . отъ VIII-в класъ — нѣкой си Цанковъ; отъ VIII-д класъ — Живковъ Любенъ и Стояновъ Йорданъ. И всичко това минава предъ очитѣ на учителитѣ Ст. Георгиевъ и Черкезовъ, които сѣщо били застанали до Лѣвовия мостъ и не сѣ направили никаква бележка на г. г. ученицитѣ си.

Г. г. народни представители! Специално отъ I мѣжка гимназия, тукъ има сѣщо цѣлъ списъкъ, изнесенъ въ в. „Пладне“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Азъ не смѣтамъ, че трѣбва да го чета, а само посочвамъ брой 1.298, въ който сѣ публикувани имената на ученицитѣ.

Отъ мнозинството Въ кой вестникъ?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Въ в. „Пладне“ — Повтарямъ. — Азъ бихъ желалъ да си вземете бележка и да обърнете внимание на анкеторитѣ върху тѣзи материали, които ви изнесохъ тукъ за да се даде наистина всѣкому заслуженото и всѣки единъ да бжде поставенъ на своето мѣсто. Трѣбва да се разбере ученикъ ли е, легионеръ ли е, политикъ ли е, бандитъ ли е или е софийски вагабонгинъ.

Д. Ачювъ (нез): (Възражава нѣшо)

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Трѣбва да се разбере, че въ тая страна законитѣ сѣ направени да ги изпълняватъ не само мирнитѣ граждани, не само селянитѣ не само работниятъ народъ, но и ония, които знаятъ да лентяйствуватъ, ония, които чакатъ наготово, и ония,

които най-много се бият въ гърдите, че се борят за законъ, че се борят за държава и народъ!

Г. г. народни представители! Азъ ви питамъ: смѣтате ли, че по този начинъ ще се смути българският народъ, че наистина ще бъде изплашенъ българският селянинъ, за да се нареди въ „страшнитъ“ „безкрайни“ и „безбройни“ „легиони“ на Александъръ Цанковъ?

Н. Кемилевъ (д. с. Ц.): Да мълчишъ!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): Смѣтате ли, че ще успѣятъ да уплашатъ когото и да било? Могатъ да сплашатъ само себе си. Легионитъ могатъ наистина да си въобразяватъ, че нѣкога може да настѣпи пакъ време, за да смукнатъ кръвъ, но българският народъ е ситъ на кръвъ, българският народъ е ситъ на вашитъ безобразия, българският народъ съ погнуса си спомня за васъ, за вашето минало, за да трѣгне подиръ васъ!

Но, г. г. народни представители, единъ фактъ искамъ да подчертая.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): „Голѣмитъ родолюбци“, „голѣмитъ патриоти“ които „много обичатъ България“, които се борятъ „за преуспѣването“ на България, въ единъ моментъ, когато цѣлиятъ народъ се огъва подъ една страшна и непоносима криза, въ единъ моментъ, когато българският министъръ-председателъ бѣше отишълъ въ чужбина, за да отстоява справедливата кауза на България, тия г. г. „националисти“ се явиха хубавичко да му подложатъ, явиха се хубавичко да допринесатъ много за неговитъ успѣхи! Не зная, той е, който ще каже какъ се е отразило това тамъ. Но ние всички съ скръбъ на душата си констатираме, че вие (Сочи сговориститъ) умилшено рушите устоитъ на държавата, че вие умилшено тикате народа къмъ пропасть и че това се върши отъ васъ, а не отъ овѣзи, които се връщатъ; тѣ сж дали доказателства колко много обичатъ своя народъ. Ние ви заявяваме: вие срещу тѣхъ можете да съскате,

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): вие срещу тѣхъ можете да прашате „легиони“ и да искате да имъ измучете кръвта. Ние нашата ще дадемъ, но нѣма да ви позволимъ да продължите юдинското си хоро. За да минете презъ тѣхнитъ трупове, ще минете презъ нашитъ трупове, ще минете презъ труповетъ на българския народъ, за да посетете на священитъ ни идеали, за да посегнете на священото оранжево знаме, което се развѣваше въ София и което дойде да каже и на васъ за последенъ пътъ, че въпрѣки всичко вашитъ усилия сж напразни, . . .

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): . . . че въпрѣки всичко българският селянинъ е на своя постъ, че българския народъ ще смаже черната и кървава реакция и ще възстанови господството на трудяща се земеделска България! (С. Кирчевъ рѣкопльска)

Д. Ачковъ (нез): Само единъ Ви рѣкопльска!

Д-ръ Т. Кулевъ: (д. с. Ц.): Тежко и горко на България, ако хора като Коста Тодоровъ и Оббовъ бждатъ министъръ-председатели!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): Тежко и горко на България, че я управляваха юристи като тебъ, който фалшифицира единъ вотъ на Камарата! Не те е срамъ! И си юристъ, професоръ! (Възражения отъ сговориститъ — крило Цанковъ)

А. Кантарджиевъ (д): Шомъ е въпросъ за фалшификация, не въ защита на г. Кулева, трѣбва да кажа предъ Народното събрание, че г. д-ръ Георги Димитровъ е най-голѣмиятъ фалшификаторъ, какъвто съществува въ съвременна България. Тоя господинъ, за фалшификацията на когото е заведено следствено дѣло № 236/1931 г. на Ловченския сѣдия-следователъ, се е избралъ за народенъ представител на 28 години, 2 месеца и 6 дни. Тоя господинъ

С. Кирчевъ (з. Ст.): Направете питане.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): (Къмъ А. Кантарджиевъ) Ти, който бѣше членъ въ комисията по провѣрка на из-

боритъ, нѣма куража да кажешъ, че съмъ фалшификаторъ.

А. Кантарджиевъ (д): Не съмъ го знаелъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): Тѣй че нѣма фалшификация. Това е инсинуация! Безобразникъ!

А. Кантарджиевъ (д): Тоя господинъ се е записалъ въ Софийския университетъ съ факултетенъ № 987 и именникътъ му е попълненъ саморѣчно отъ него. Въз основа неговото заявление е попълнена въ регистра датата на раждането му. Той самъ е показалъ като такава датата 15 априлъ 1903 г. Господа професори отъ Софийския университетъ! Провѣрете въ факултетната партида 987 на медицинския факултетъ — ще видите, че д-ръ Георги Димитровъ, въз основа подаденото отъ него саморѣчно написано заявление и представени отъ него документи, е записанъ за студентъ като роденъ на 15 априлъ 1903 г., а пакъ се избира за народенъ представител на 21 юний 1931 г., бидейки на 28 години, 2 месеца и 6 дни. (Глъчка)

Д. Ачковъ (нез): Достоенъ другаръ на Коста Тодоровъ!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): (Къмъ А. Кантарджиевъ) И все пакъ оригиналтъ ти затвори устата.

А. Кантарджиевъ (д): Кой оригиналъ — турското свидетелство ли?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): Клеветникъ! Не те е срамъ!

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля ви се, г-да, оставете г. министра да говори.

А. Кантарджиевъ (д): Тия данни сж положителни, бо господине! Ще те видимъ колко пари струвашъ!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): За фалшификация ще приказвашъ! Не те е срамъ!

А. Аврамовъ (з): (Къмъ А. Кантарджиевъ) Язкъ, че си адвокатъ.

А. Кантарджиевъ (д): Той се е легитимиралъ съ едно турско свидетелство на покойния си братъ. Д-ръ Димитровъ е свършилъ гимназия въ Ловечъ на 28 септемврий 1921 г. Направете му смѣтката и ще видите, че навреме е свършилъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): Единствениятъ клеветникъ остана ти! Нѣма куража да кажешъ туй въ комисията, защото е лъжа!

А. Кантарджиевъ (д): За да бждемъ начисто, азъ декларирамъ, че се отказвамъ отъ своя имунитетъ и го моля да ме даде подъ сждъ. Ще му докажа истината!

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля ви се, г. Кантарджиевъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): Азъ те моля да ме дадешъ подъ сждъ за фалшификация. Азъ се отказвамъ отъ моя имунитетъ. (Голѣма глъчка)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни продължително) Моля ви се, г-да!

Д. Ачковъ (нез): Димитровъ нѣма куражъ да декларира, че ще даде подъ сждъ, защото признава, че е виноватъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): Той (Сочи А. Кантарджиевъ) вдигна рѣка въ комисията за утвърждение на моя изборъ и нѣма куража да възрази.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Мсля ви се, г-да, оставете г. министра да говори.

А. Кантарджиевъ (д): Не съмъ го знаелъ. После провѣрихъ това обетоятелство.

Н. Кемилевъ (д. с. Ц.): Министърътъ на вътрешнитъ работи да провѣри колко паспорти има д-ръ Димитровъ.

А. Кантарджиев (д): Г-да професори! Вземете мърки да се запазят тия документи, защото е възможно да бъдат фалшифицирани.

Д-ръ Г. М. Димитров (з. Ст): Твоят колега Георги Калъпов, когато докладва избора на Ловешка околия, изнесе тия работи много по-добре. Не те ли е срам, че петниш името на тоя свой колега и вота на цълъ Парламентъ! Не те ли е срам, че тъпчиш морала по единъ безобразенъ начинъ?! Ти аслж не знаешъ какво е моралъ!

Д. Ачков (нез): Да се провѣри, колко паспорти има д-ръ Димитровъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! На 2 мартъ т. г. бѣхъ посетенъ въ министерския кабинетъ въ Народното събрание . . . (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Продължително звѣни) Моля г-да!

Д. Ачковъ (нез): Запитвачтъ не пази тишина.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звѣни) Моля Ви се!

Д. Нейковъ (с. д): Пазете си нервитѣ, г. председателю. Бъдете спокоенъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Моля, седнете си на мѣстото.

Д. Нейковъ (с. д): Моля Ви се.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: . . . бѣхъ посѣтенъ отъ нѣколко г-да, които бѣха, доколкото си спомнямъ, народниятъ представителъ г. д-ръ Димитровъ, г. Станчо Трифоновъ и г. Павловъ, който се титулира — както съмъ го слушалъ и другъ път, че се титулира — секретаръ на Земледѣлския съюзъ „Александъръ Стамболийски“. Дойдоха при мене, за да ми кажатъ, че на 5 мартъ, въ недѣля, ще пристигнатъ г. Оббовъ и г. Коста Тодоровъ и че тѣ апелиратъ полицейската властъ да вземе необходимитѣ мърки, за да може да бъде запазена тѣхната свобода и тѣхната неприкосновеностъ. Азъ имъ казахъ, че никакво друго желание нѣмамъ като министъръ на полицията, освенъ да се запази редътъ при посрѣщането на тия двама г-да, които идатъ отъ чужбина. Моитѣ посетители ме увѣриха едновременно съ това, че тѣхнитѣ приятели не желаятъ да се явяватъ масово на Софийската гара, че тамъ ще дойдатъ не повече отъ 30 души, които ще бъдатъ снабдени предварително съ карти отъ тѣхната партийна организация, за да бъдатъ пустнати на перона, че тѣ сж съгласни да не става никакво посрѣщане, да нѣма никакви речи — увѣриха ме въ това — да нѣма никакви дандани: шомъ като пристигнатъ г-дата, заедно съ тия 30 души посрещачи на Софийската гара тѣ ще се качатъ на автомобилъ, и, безъ да говорятъ каквото и да било, безъ да се срѣщатъ съ когото и да било, ще напуснатъ Софийската гара. Азъ имъ казахъ, че напълно одобрявамъ тоя тѣхенъ планъ, затова защото имахъ сведения, че известни срѣди се въднуватъ и че може да има нѣкои нежелателни инциденти, и че е по-добре да не ставатъ гюрлутни на гарата. Тѣ добавиха, че не желаятъ да подражаватъ на приятелитѣ на Недѣлко Атанасовъ и на Христо Стояновъ, които направили излишни дандани при посрѣщането имъ, а, напротивъ, искали да се покажатъ много по-сериозни, тѣхнитѣ приятели да си дойдатъ отъ чужбина безъ каквото и да било шумъ при посрѣщането. Едновременно съ това г. Станчо Трифоновъ ми каза, че той е оторизиранъ отъ г-дата, които идатъ отъ чужбина, и отъ тѣхнитѣ приятели тукъ, въ София, да бъде ръководителъ за запазването на реда около тѣхното посрѣщане, . . .

Д. Ачковъ (нез): Като бившъ градоначалникъ!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: . . . че той е лицето, което урежда запазването на реда. Казахъ на посетителитѣ си, да отидатъ при директора на полицията, да му съобщатъ своя планъ да уговорятъ съ него подробноститѣ за посрѣщането, кжде ще се явятъ, кои ще бъдатъ пустнати, кому ще се даватъ билети и пр. и пр. Азъ ги увѣрихъ, че отъ своя страна сжщо ще дамъ нареждания на директора на полицията, за да стане посрѣщането мирно и тихо. Действително, на 2 мартъ следъ обѣдъ въ Дирекцията на полицията се явилъ г. Станчо Трифоновъ и е заявилъ, че ималъ лоши сведения въ свръзка съ пристигането на г. г. Оббовъ и Тодоровъ, които той съобщилъ на министра

на вътрешнитѣ работи — касае се за сведенията, които той действително ми изложи при срѣщата си съ мене. Г. Станчо Трифоновъ е заявилъ на директора на полицията, че поради опасността отъ инциденти г. г. Оббовъ и Коста Тодоровъ не желаятъ да иматъ никакви посрещачи, не желаятъ да се признасятъ речи, и затова двамата щѣли да слѣзатъ на спирка Петричъ и отъ тамъ съ автомобили да влѣзатъ въ града. Това било решението и на приятелитѣ имъ въ София, което щѣло да имъ бъде съобщено отъ Георги Вълковъ, който заминалъ за Бѣлградъ.

Д. Ачковъ (нез): Директорътъ на „Пладне“.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Действително, въ срѣщата си съ директора на полицията тѣ сж уговорили, штога двамата емигранти, които идатъ отъ чужбина, да слѣзатъ на гарата при село Петричъ.

Сжщото това обстоятелство, че г. г. Оббовъ и Коста Тодоровъ се съгласяватъ да слѣзатъ на гара Петричъ вследствие слухове за възможни инциденти срещу тѣхъ на Софийската гара, се потвърждава и отъ едно писмо, писано на 4 мартъ 10 часа вечерта отъ г. Станчо Трифоновъ до началника на държавната безопасностъ г. Луковъ. Въ това писмо, собственорѣчно написано отъ г. Станчо Трифоновъ, е казано следното: (Чете) „Тая вечеръ въ 10 часа ми се предаде едно съобщение отъ Бѣлградъ, споредъ което завръщачитѣ се г. г. Александъръ Оббовъ и Коста Тодоровъ сж решили да слѣзатъ на гара София“. Значи, въпрѣки преговоритѣ, които водѣха съ директора на полицията и специално съ министра на вътрешнитѣ работи отъ 2 мартъ, вече на 4 мартъ вечерта г. Станчо Трифоновъ съобщава, че това решение е измѣнено и че господата Коста Тодоровъ и Оббовъ намѣсто да слѣзатъ на гарата при с. Петричъ, вече сж решили да слѣзатъ непременно въ гр. София. Въ това писмо той продължава така: (Чете) „Тоя фактъ измѣни нашето днешно решение. Налага ни се и ние да се съгласимъ съ това. Утре“ — значи, на 5 мартъ — „въ 8 и половина часа заранята ще ви чакамъ въ Дирекцията на полицията, за да обмислимъ взаимно мъркитѣ, които трѣбва да вземемъ за охраната имъ“. Съ поздравъ Станчо Трифоновъ“.

До вечерта на 4 мартъ азъ, г. г. народни представители, зная, че планътъ е тия двамата господа да слѣзатъ на гарата при с. Петричъ. На заранята въ недѣля — на 5 мартъ, рано преди 8 часа, директорътъ на полицията г. Тодоровъ ми съобщи, че планътъ, който е билъ уреденъ до снощи, на четвърти вечерта, и който се е поддържалъ отъ всички, е измѣненъ въ смисълъ, че двамата емигранти желаятъ да слѣзатъ на Софийската гара. И той ме попита какво трѣбва да правимъ. Азъ му казахъ, че ще трѣбва да се взематъ мърки да не слѣзатъ на Софийската гара. И тогава ние взехме решение, че тѣ трѣбва да слѣзатъ на гара Волюякъ, главно по съображения за тѣхната лична безопасностъ и въ изпълнение на поетия до тогава ангажментъ, че тѣ нѣма да слѣзатъ на гара София. Г. директорътъ пое отъ тамъ вече длжността да нареди потребното, за да могатъ тѣ да слѣзатъ на Волюякъ. Преди това въ сжбота вечерта бѣха изпратени четирима агенти на гара Драгоманъ, които заедно съ полицията въ Драгоманъ и пограничната военна властъ да организиратъ охраната при пристигането на г. г. Оббовъ и Коста Тодоровъ.

Д. Ачковъ (нез): Заслужили българи!

С. Таковъ (з): Стига де!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Вследствие решението, което се взема заранята въ недѣля, директорътъ на полицията по телефона е съобщилъ на паспортния чиновникъ въ Драгоманъ да предаде на г. г. Оббовъ и Коста Тодоровъ, че трѣбва да слѣзатъ на гара Драгоманъ, защото въ противенъ случай ще бъдатъ свалени на нѣвоши отъ следващитѣ спирки за София. И двамата бивши емигранти сж заявили на паспортния чиновникъ въ Драгоманъ, че отказватъ да слѣзатъ и че ще слѣзатъ на гара София.

Д. Ачковъ (нез): Веднага се подчиняватъ на полицията!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Решението, че трѣбва да слѣзатъ на гара Волюякъ, е съобщено на Станчо Трифоновъ заранята въ недѣля и той се нагърбва да вземе четири автомобиля и да отиде заедно съ директора на полицията на гара Волюякъ. И действително, г. Станчо Трифоновъ съ четири автомобиля е заминалъ за спирка Волюякъ, за кждето е заминалъ и директорътъ на поли-

цията. Въ Драгоманъ е пристигнал влакътъ отъ София, който тръгва въ 9 ч. и 30 м. заранита. Съ него сѫ пристигнали отъ София 150—200 души посредчаци; отъ околнитѣ села сѫ дошли около 100 души посредчаци. Въ Драгоманъ сѫ държани речи отъ името на постоянното присъствие на съюза „Александъръ Стамболийски“ отъ Кирилъ Поповъ, а също така отъ Оббовъ и Коста Тодоровъ, въпреки че тѣ бѣха поели ангажмента да не държатъ никакви речи.

Тѣзи речи, г. г. народни представители, въ резюме се съобщиха въ нашия печатъ. Въ тѣхъ има много провокаторски пасажки. Ако бѣжатъ прегледани отъ когото и да било отъ васъ, ще се констатира, че действително има много провокаторски пасажки. Но мене тѣзи пасажки не ме интересуватъ въ случая.

Следъ като тѣ пристигнали на спирка Волюякъ, където е билъ спрѣнъ влакътъ, тѣ отначало сѫ искали да продължатъ за София, обаче, при първото имъ съобщение, че директорътъ на полицията настоява да слѣзатъ на Волюякъ, тѣ сѫ се съгласили и доброволно — не съ сила — сѫ слѣзали отъ трена и сѫ се качили на автомобилитѣ, заедно съ г. Станчо Трифоновъ. Тѣ пристигнали въ София благополучно и се настанили въ клуба на Земледѣлския съюзъ „Александъръ Стамболийски“.

Въ това време на Софийската гара сѫ се събирали посредчаци. За голѣмо наше удивване, било е дадено нареждане да дойдатъ на гарата всички последователи на съюза „Александъръ Стамболийски“, последователитѣ на г. г. Оббовъ и Коста Тодоровъ. На гарата сѫ се събрали около 500—600 души.

Д. Ачковъ (нез): 20 000 души!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това е истината. Тѣ сѫ били наредени на площада предъ гарата, къмъ шосето, което води за Надежда, и по бул. „Хр. Ботевъ“. А на самата гара сѫ се явили не толкова, колкото тѣ първоначално бѣха казали, а много повече. Тѣ сѫ дали единъ списъкъ на полицията, въ който посочватъ колко души ще се явятъ на гарата като посредчаци съ карти. Между тѣхъ сѫ членовегѣ на постоянното присъствие на съюза имъ, отъ Земледѣлския академически съюзъ трима души, отъ студентската група шестъ души, отъ Парламентарната група г. д-ръ Димитровъ и Стефанъ Кирчевъ, отъ голѣмата Софийска градска организация на Съюза „Александъръ Стамболийски“ словомъ трима души: Вълковъ, Мацанкиевъ и Симовъ. Следъ това идватъ членовегѣ на управителния съветъ 25 души или всичко 44 души. Това е списъкътъ, който отъ тѣхъ собствено-рѣчно е даденъ на полицията, за да се знае кои ще дойдатъ на гарата като посредчаци.

С. Кирчевъ (з. Ст): На перона.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Да, на перона. — Обаче на гарата тия лица сѫ почнали да идватъ съ по единъ и двама придружаващи ги хора и се натрупватъ 150—200 души на перона, въпреки ангажмента, който поеха да се не явяватъ така масово на перона на гарата. Следъ като е пристигналъ влакътъ на гара София, тогава едва насъбралигѣ се посредчаци, около 500—600 души, привърженици на г. г. Оббовъ и Коста Тодоровъ, сѫ узнали, че последнитѣ двама нѣма да слѣзатъ на Софийската гара. Едновременно съ това предъ Софийската гара се е натрупала една друга тълпа отъ около 600—700 души, които сѫ били отсреща на тълпата привърженици на г. г. Оббовъ и Коста Тодоровъ и които сѫ нарастнали къмъ 1500 души. Тѣ бѣха разположени отъ къмъ улицата, по която влизатъ файтонитѣ на гарата. Така разположени дветѣ тълпи е имало опасностъ да стане схватка и полицията презъ всичкото време е трѣбвало да отдѣля едната тълпа отъ другата, за да не стане нѣкакво сбиване. Имало е, разбира се, словесни пререкания, обаче, отъ незначителенъ характеръ. Нѣщо съществено като сбиване, като схватка, не е станало.

Вече къмъ 11¹/₂—12 ч. се забелязва къмъ Львовия мостъ едно по-голѣмо натрупване на хора, които сѫ чакали по улицата около моста. При една такава обстановка е пристигналъ тренътъ на гара София. Посрещатитѣ, а заедно съ тѣхъ и емигрантитѣ, които не сѫ слѣзали на Волюякъ, а на Софийската гара, съ автомобилъ напуштатъ гарата и се движатъ къмъ града. Тѣхнитѣ противници откъмъ гарата сѫ се предвижили къмъ Львовия мостъ. Когато автомобилитѣ отъ гарата сѫ пристигнали къмъ ул. „Гробарска“, тукъ сѫ били нападнати съ камъни.

Забравихъ да кажа, че хората, които бѣха дошли предъ гарата, като посредчаци на Оббовъ и Коста Тодо-

ровъ, сѫ носили 4—5 знамена, имали сѫ и плакарди, следователно, сѫ били организирани за манифестация, въпреки ангажмента, който поеха, да не правятъ никаква манифестация, въпреки обстоятелството, че никой не е искалъ разрешение за манифестация. Самиятъ този фактъ, г. г. народни представители, че отъ едната страна има група съ знамена и плакарди, на гарата има друга група враждебна и трета се образувала къмъ Львовия мостъ, също враждебна, показва, че правенето на една подобна манифестация не можеше да има други послѣствия, освенъ сбиване и че, следователно, полицията трѣбваше да употреби всички усилия, за да осуети манифестацията. Когато става нападението съ камъни срещу нѣколко автомобили, коли и хора, които идатъ отъ къмъ гарата, отъ противницитѣ на Коста Тодоровъ и Оббовъ, въ този моментъ по ул. „Мария Луиза“, се е движела вече тълпата привърженици на Коста Тодоровъ и Оббовъ съ развѣгъ знамена и плакарди. Тя е вървѣла задъ автомобилитѣ. Когато почватъ да се хвърлятъ камъни върху автомобилитѣ, полицията, като вижда това, се спуща . . .

С. Кирчевъ (з. Ст): И почва да помага на тия, които хвърлятъ камъни.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: . . . «срещу тѣзи, които сѫ хвърляли камъни, и почва да ги разгонва. Същевременно тълпата привърженици на Коста Тодоровъ и Оббовъ, като вижда, че полицията се спуска срещу тѣхнитѣ противници, вмѣсто да запази хладнокрѣвие, и тя тръгва съ викове и действия срещу противната тълпа, вследствие на което положението се усложнява.

А. Аврамовъ (з): Не е вѣрно, г. министре. Ние бѣхме тамъ и видѣхме.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Вие не сте достовѣренъ свидетелъ, г. Аврамовъ.

А. Аврамсвѣ (з): Защо?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ще Ви кажа защо не сте достовѣренъ свидетелъ.

А. Аврамовъ (з): Не съмъ достовѣренъ свидетелъ!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ този моментъ, следователно, трѣбваше да се употребятъ усилия да се раздѣлятъ дветѣ тълпи, като едната да се отправи въ друго направление, за да не се срещне съ другата, за да не стане сбиване или нѣкой другъ нежелателенъ инцидентъ. Така щото желанието на полицията да вкара тълпата, която идва отъ къмъ трамвайното депо по ул. „Гробарска“, е едно желание много оправдано, то се е налазло отъ положението, въ което сѫ се намирали дветѣ тълпи. И не може тукъ да се инсинуира, както инсинуира г. д-ръ Димитровъ, както казва и въ своето питане, че нѣкой си инспекторъ при Дирекцията на полицията, г. Трупчиевъ, командвалъ отъ Дирекцията на полицията и говорѣлъ: „Разгонете ония селяни“. Трѣбва да кажа, че съобщенията на полицията сѫ, че на перона на гарата е имало само единъ единственъ човѣкъ, облѣченъ въ селски дрехи; всички други не сѫ били селяни, не сѫ били съ селско облѣкло. Между тълпата, която се е явила на гарата, също не е имало селяни; имало е софийци, може да е имало между тѣхъ хора, които произхождатъ отъ село, обаче не сѫ били облѣчени въ селски дрехи. Това, което се говори отъ г. д-ръ Димитровъ, е една невѣрностъ. Преди всичко г. Трупчиевъ не е инспекторъ при Дирекцията на полицията, а при Столичното команданство. Той не е знаелъ това, когато е писалъ своето питане.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Откъде ще го знамъ? Азъ ви казвамъ име, вие провѣрете.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Трупчиевъ тоя день не се е явявалъ въ Дирекцията на полицията и, следователно, не е могълъ да се показва на нѣкой балконъ или на нѣкой прозорець въ Дирекцията на полицията, за да говори подобни работи, каквито вие изнасяте.

Ж. Маджаровъ (з): Салабашевъ!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Салабашевъ, понеже е началникъ на конницата, е далъ заповѣдъ какъ трѣбва да действа конницата; той трѣбваше да изпрати конницата въ едно направление и по друго направление, за да може да раздѣли дветѣ групи, които сѫ се готвили да се противопоставятъ една противъ друга. Не може по никой

начинът да се върват всички тия измислици, ще кажа азъ, провокаторски измислици, които днесъ възпроизвежда тукъ г. д-ръ Димитровъ отъ трибуната на Народното събрание — че единъ органъ на полицията билъ говорилъ такива гадни думи, които днесъ той говори тукъ.

А. Аврамовъ (з): Каза ги, г. министре. Ние чухме.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Първо и първо това е една лъжа.

А. Аврамовъ (з): Каза ги — „Г-да! Разгонете земледѣлицѣ“.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Ето единъ честенъ човѣкъ. (Сочи А. Аврамовъ)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Той е могълъ да каже само едно: разгонете онѣзи, които идатъ отгоре, защото може да стане стълкновение. Той е могълъ да каже, че онѣзи, които идатъ отгоре, ще трѣбва насила да влѣзатъ въ улица „Гробарска“ И гой го е казалъ, защото е искалъ да се избѣгне едно стълкновение между дветѣ тълпи. Той, следователно, не може да говори това, което Вие говорите. За него не е важно, дали хората сж прости или сложни, дали сж образовани или необразовани. За него е важно да може да отдѣли едната група отъ другата. Но Вие, които сте партизанинъ, които инсинуирате, Вие измисляте подобни думи и ги туряте въ устата на единъ полицейски органъ.

А. Аврамовъ (з): Азъ изповѣдвамъ самата истина.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нищо не сте чули. Вие разправяте това, което вашиятъ вестникъ пише.

А. Аврамовъ (з): Подвели сж Ви, г. министре.

Председателствуващъ Н. Захариевъ (Звъни)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Вследствие разпорежданията на полицейската власт, г. г. народни представители, тази група отъ привърженици на Оббовъ и на Коста Тодоровъ е трѣбвало действително да мине презъ ул. „Гробарска“ и по този начинъ се осуети едно доста голѣмо стълкновение, при което щѣха да се дадатъ много по-голѣми жертви и щѣше да има много по-голѣми пакости.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Къде е Дирекцията на полицията, къде е ул. „Гробарска“!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Преди всичко това е голѣмо разстояние. Тълпата, която се бѣше събрала при Львовия мостъ, е трѣбвало да бѣде прѣсната. Тя е била прѣсната отъ моста и е влѣзла въ града, обаче, като е влѣзла въ града, използвала е това, че неѣденъ денъ има много хора по бул. „Царь Освободителъ“ и предъ Военния клубъ сж били държани речи и е имало нагрупване на хора мимо желанието и мимо разпорежданията на полицейската власт. Впоследствие вече, следъ като се узнава, че въ клуба на съюза „Александъръ Стамболийски“ се намиратъ г. г. Оббовъ и Коста Тодоровъ и че на клуба се развѣватъ само знамената на съюза, нѣкой хора въ оня моментъ сж използвали настроението, създадено въ този денъ противъ тѣзи два души, които идатъ отъ чужбина, и сж организирали, така да се каже, внезапно една нова група, която започнала да манифестира предъ зданието, въ което се помѣщава клубътъ на съюза „Александъръ Стамболийски“, и тамъ сж се натрупили хора, които първоначално сж били около 200—300 души. Впоследствие, обаче, поради това, че имало много хора по улицитѣ, понеже и неѣденъ денъ и понеже сеирли винаги има много, тълпата се увеличила на повече отъ 1.000 души. Тази тълпа щѣше да бѣде прѣсната, вземаха се мѣрки да бѣде прѣсната, вземаха се мѣрки, за да се предотвратятъ всѣкави насилия, обаче отъ тази тълпа — така както ми се съобщаваше въ оня моментъ по телефона — сж се направили възражения, че на клуба не е поставено националното знаме. И полицията, евентуално конната стража, преди да употреби крути мѣрки за да бѣде прѣсната тълпата, за да се избѣгнатъ всѣкакви нежелателни инциденти, ако има буйствуващи елементи, е посъветвала разпоредителя въ клуба на съюза „Александъръ Стамболийски“ да турятъ между другитѣ знамена и едно национално знаме, за да нѣма протести. Управата на клуба се е съгласила покрай тѣхнитѣ партийни знамена да турятъ

и едно национално знаме, и следъ като националното знаме е било поставено, всички тия любопитни и демонстрирующи елементи, които сж били предъ клуба, сж си разотиишли, и въ 3 ч. безъ 15 м. улицата предъ клуба „Александъръ Стамболийски“ бѣ всѣсемъ очистена, безъ каквито и да било други инциденти.

Г. г. народни представители! Това е скелетътъ на инцидентитѣ, както се гѣ развиха на 5 мартъ, по случай пристигането на Александъръ Оббовъ и на Коста Тодоровъ.

Азъ трѣбва да кажа че г. д-ръ Димитровъ е единъ човѣкъ на голѣмата фантазия и на голѣмитѣ преувеличения. Това, което вие чухте тукъ да казва случайно отъ трибуната, че посрещачитѣ били 20 или 30 хиляди души, не ме изненада, защото чага и въ самото негово питане, че посрещачитѣ били 30 хиляди души.

Д. Ачковъ (нез): Bravo!

Ц. Бръшляновъ (д. сг. Ц): Ха-ха-ха!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Ама кой се смѣе? Цонъ Бръшляновъ се смѣе.

Д. Ачковъ (нез): Всѣки ще се смѣе.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ питането си г. Димитровъ казва (Чете): „Полицията гледаше съвсемъ безучастно какъ бѣсно хвърляха камъни срещу сдруженитѣ земледѣлци“. „Нима, казва той, полицията, която прѣснанадъ 30 хиляди посрещачи“.

Д. Ачковъ (нез): Bravo!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Не казвамъ, че сж само земледѣлци.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: 30 хиляди пишете, че били. (Протѣждава да чете) . . . „не можеше да обуздае 50—100 или 200 души платени шайкаджии“. Както виждате г. д-ръ Димитровъ си служи съ хиперболи. Той никога не е въ реалното, всѣки пътъ измислюва и говори голѣми думи.

Д. Ачковъ (нез): Ами той си увеличи годинитѣ — защо да не увеличи и числото на посрещачитѣ? (Смѣхъ)

Председателствуващъ Н. Захариевъ (Звъни)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Едновременно съ това, г. г. народни представители, азъ трѣбва да кажа, че въ питането на г. д-ръ Димитровъ има и една антинационална провокация, която азъ отблъсквамъ съ най-голѣмо възмущение. Г. Димитровъ въ своето питане има смѣлостта да твърди това, което никой досега не е твърдилъ и което не е излѣзло въ българския печатъ: (Чете) „Цели два часа полицията ги държа безъ да ги прѣсне“ — това е по поводъ събиранието на гия „безлѣлници“, както винаги гой ги нарича които се били събрали да манифестиратъ противъ Оббовъ и Коста Тодоровъ — „и гърцитѣ гѣхнитѣ диванли крикъщи, тѣхнитѣ закани, тѣхнитѣ хамалски псувни срещу Стамболийски, срещу дружбацината“. Това е преди всичко една лъжа. Никой не е викалъ подобно нѣщо.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Какъ „лъжа“ когато азъ го слушахъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тая атака не е имала нищо общо съ паметята на Стамболийски. Не е викано срещу „дружбацината“. Това е една провокация.

И това, което най-много ме възмущава, то е, че било имало крикъщи и срещу разни чужди държави — ето антинационалнитѣ, провокаторскитѣ елементъ въ това питане, ето това, което възмущава. Вие гетѣ протестътъ на тълпата, не билъ противъ Коста Тодоровъ, а билъ срещу разни чужди държави! И сега той защищава престижа на тия държави!

Д. Ачковъ (нез): Нещастieto е, че той е народенъ представител, членъ на българския Парламентъ.

Ж. Маджаровъ (з): Г. министърътъ криво е осведоменъ. (Къмъ Д. Ачковъ) Вие, г. Ачковъ, вмѣсто да вдигате гюрюлтия, трѣбваше да бѣдете тамъ, за да видите.

Х. Родевъ (нац. л): Това се пише и говори за сръбскитѣ вестници. Това е провокация.

Ж. Маджаровъ (з): (Къмъ министъръ д-ръ А. Гиргиновъ) По тия донесения не можете да си съставите мнение какъ се е държала полицията.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Маджаровъ! Недейте се намѣсва, безъ да сте проучили въпроса. Трѣбва да говоримъ тукъ сериозно, а не само наизустъ.

Ж. Маджаровъ (з): Криво сте осведоменъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Много добре съмъ осведоменъ. Азъ имамъ тукъ пълни донесения.

Ж. Маджаровъ (з): Ако бѣхте тамъ, щѣхте да извадите съвсемъ друго заключение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля, г-да!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ трѣбва да кажа, че отъ тия съобщения въ в. „Пладне“ . . . (Глъчка). (Пререкания между народнитѣ представители д-ръ Г. М. Димитровъ и Т. Кънчевъ и Д. Ачковъ).

Д. Ачковъ (нез): (Къмъ д-ръ Г. М. Димитровъ) Поощрявате враговетѣ на България.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Вие сте най-големитѣ врагове на България.

Д. Ачковъ (нез): Орждия на чужденцитѣ сте. Чужди орждия сте. Нещастници!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Вие сте чужди орждия!

Ж. Маджаровъ (з): (Къмъ стовориститѣ) Ами вие, като сте голѣми патриоти, защо поднесохте националното знаме предъ сръбската легация, заради мургата на единъ сръбски офицеръ? Вие поднесохте подъ неговия жезъ едно знаме, прогнано отъ тонкови куршуми. И защо? Заради една слушнина!

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни).

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Трѣбва да ви съобща, че по поводъ съобщението въ вестницитѣ. . .

Д. Ачковъ (нез): (Къмъ Ж. Маджаровъ) Клеветите българския народъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Клеветимъ бездѣлицитѣ. Тѣхъ клеветимъ.

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Силно звъни)

Х. Родевъ (нац. д): Ачковъ! За тая работа се плаща.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: По поводъ съобщението, че ученицитѣ отъ гимназитѣ сж взели участие въ тѣзи инциденти, както ме увѣри г. министърътъ на народната просвѣта, веднага е наредена анкета, обаче тази анкета не е могла да констатира като вѣрно съобщението въ вестницитѣ за участието на ученици въ тия инциденти на 5 мартъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Значи нѣма ученически легиони?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Трѣбва същевременно да кажа, че инцидентитѣ сж нежелателни, и че станала вѣткой работи, които трѣбва да се избѣгватъ. Тамъ има хора ранени затова, защото когато действуватъ тълпи, може да има между тѣхъ ранени хора и има такива. Има пострадали, има контузени. Обаче азъ трѣбва да кажа, че има също така контузени и органи на полицията. Сведенията, които има полицията по този случай, сж следнитѣ: ранени полицейски служители, полицейски органи, полицейски стражари отъ IV пол. участъкъ има 20 души младши стражари, отъ желѣзнопътното етапно коменданство 7 души младши стражари, отъ полицейския ескадронъ 14 конника и 9 коня, отъ IX пол. участъкъ 3 младши стражари и отъ VII пол. участъкъ 14 младши стражари. Или всичко ранени 58 младши стражари и 9 коня.

А. Аврамовъ (з): До тукъ стига! Щомъ сж ранени 90 души, недейте приказва. Излъгали сж ви.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля, моля. Това е фактъ. Равенъ е и полицейскиятъ приставъ на IV участъкъ.

А. Аврамовъ (з): Кой го е наранилъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля, моля. Ще Ви кажа Въ време на инцидентитѣ едно лице, което е било нападнато, безъ да има никакъвъ поводъ за това, е стреляло и е наранило двама души.

Двама души сж задържани. Задържано е лицето, което, следъ като е било нападнато и тежко ранено, е стреляло съ пистолетъ и е наранило двамата поменати по-горе.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Нападнато? Азъ ще ви кажа, какъ е било нападнато. Вземено му е най-напредъ орждието. Следъ това му е дадено орждието. То се изтегля и после стреля.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Сжщото лице е съ парализиранъ единъ кракъ. То е изпратено на лѣчение въ болницата. Задържано е лицето, което се е опитало съ кама да нарани въ гърба инспектора отъ полицейското команданство Тропчиевъ. Тропчиевъ е билъ въ това време между тълпата при стражата и въ единъ мигъ едно лице е искало да го нарани съ кама. Само по една случайност — имало хора, които сж забелязали това и сж отклонили удара съ камата срещу Тропчиева. Това лице е сжщо така задържано. При обиска е намирана кама и единъ пистолетъ.

Тѣзи сж нараняванията на полицейската стража.

Отъ гражданитѣ, участвуващи въ тълпата, по-тежко били наранени съ камъни и бастуни трима души и съ револверъ двама души, които сж били наранени отъ лицето, което е било предизвикано, нападнато и наранено и то е стреляло съ своя пистолетъ и наранило двама души.

Тѣзи сж сведенията, г. г. народни представители, които азъ трѣбваше да кажа тукъ, предъ Народното събрание, по поводъ питането на г. д-ръ Димитровъ.

Г. д-ръ Димитровъ ме пита въ своето питане, дали всичко това ми е било известно и какви мѣрки сжмъ взеле за предотвратяването? Азъ трѣбва да кажа, че мѣрките бидоха взети въ пълней размеръ въ пълната смисълъ на думата. И ако полицията не бѣше взела мѣрки, щѣхе да имаме много повече и много по-големии нежелателни инциденти. Г. д-ръ Димитровъ заедно съ своитѣ адютанти и заедно съ своитѣ двама патрони, които идватъ отъ чужбина г. Оббовъ и г. Коста Тодоровъ, трѣбва да благодарятъ на благоразумието на полицейската власт, че ги свали на Волюякъ и по този начинъ се избѣгнаха едни нежелателни инциденти, които можеха да станатъ по улицитѣ на гр. София. Тѣ трѣбва да бждатъ благодарни, че ние имъ предложихме да слѣзатъ, и тѣ послушаха нашия съветъ и слѣзнаха. Тѣ трѣбва да бждатъ благодарни, че се взеха тия мѣрки и трѣбва себе си да осждатъ, защото не сж били лоялни спрямо полицейската власт и не сж издържали обещанието, което тѣ дадоха, да не правятъ никакво посрѣщане, да нѣма никакви речи, да нѣма никакви манифестации, и да не правятъ никакви тулурдии въобще по посрѣщането на г. г. Коста Тодоровъ и Александъръ Оббовъ.

Г. д-ръ Димитровъ пита, дали сж гарантирани правата и свободитѣ на българскитѣ граждани, съгласно повеленията на конституцията? Азъ трѣбва да кажа на г. д-ръ Димитровъ, че най-малко може да се оплаква отъ неспазване постановленията на конституцията човѣкъ като него, който е инициаторъ и организаторъ на подобни скандални работи, които се устройха на 5 мартъ съ това посрѣщане, въпрѣки разпоредженията на полицейската власт и въпрѣки обещанието, което дадоха на сжщата власт. Съгласно чл. 82 отъ конституцията, никой не може на открито, съ манифестации по улицитѣ, въ което да било населено мѣсто, да се движи противъ наредбитѣ на полицията. Ако властятъ бѣше отишла по акъла на тия господи, и ако бѣше останала лековѣрна къмъ тѣхнитѣ обещания, щѣхе да имаме много по-нежелателни инциденти на 5 мартъ по софийскитѣ улици. Тѣ, които ни говорятъ за неспазване на конституцията, не сж я спазили, защото когато казватъ, че ще дойдатъ 40—50 души на Софийската гара като посрѣщачи, и когато искатъ да правятъ манифестации, а сж обещали да не правятъ такива, най-малко тѣ имаха право да отидатъ да провозируютъ съ своитѣ манифестации. И ако въпрѣки това, дойдѣха хора и искаха да правятъ манифестации, тогава можехте да искате отъ полицейската власт да вземе мѣрки и да ги

прогони. Но вие сами бяхте конспиратори, вие сами бяхте нарушители на реда, нарушители на спокойствието в София: вие не изпълнихте вашите обещания.

А. Аврамовъ (з): Както на 9 юний българският народ бѣше конспираторъ!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ своето питане г. д-ръ Димитровъ говори за нѣкакви противоконституционни и неотговорни фактори, и фашистки псевдонационалистически организации. Въ своето питане той нарича всички тѣхъ фашистски и националистически банди, пройдоки, хора, които сѣ бездѣлници и пр. и пр. Очевидно този езикъ на г. д-ръ Димитровъ е, който насочва и действията на неговата група, за да дойдатъ тия нежелателни инциденти. Азъ го съветвамъ: другъ път, когато прави питане и иска да бѣде начело на едно народно движение и на едно политическо движение, да бѣде по-толерантенъ, да не класира всички хора за бездѣлници. Може да има бездѣлници и въ една, и въ друга партия; може да е имало бездѣлници и тамъ. За мене е важно, че въ случая г. Димитровъ най-малко имаше право да говори тукъ за фашистски организации и да обвинява полицията, която изпълни своя длъжъ, че покровителствувала тия фашистски организации и нѣкакви неотговорни фактори. Азъ не знамъ, г. г. народни представители, кои сѣ неотговорнитѣ фактори; азъ зная само едно, че има една отговорна власт и г. д-ръ Димитровъ и неговитѣ приятели нарушиха всички обещания и всѣка една дума, която тѣ дадоха: тѣ се противопоставиха на реда. Следователно, тѣ трѣбваше да бѣдатъ малко по-коректни спрямо властта, за да могатъ да правятъ питаня и да иматъ основание да обвиняватъ другитѣ. Отъ наша страна ние можемъ само едно да кажемъ: изпълниме нашия дълъгъ, запазиме реда и спокойствието. Дали е записанъ релтъ, народното представителство ще си запазва своето заключение. Азъ смѣтамъ, че имамъ право да твърдя, че релтъ бѣде записанъ, запазенъ съ голѣми усилия, и то само отъ любовъ къмъ законитѣ и спокойствието на страната. Безъ да покровителствуваме нито едната, нито другата страна, защото защото бѣше разпоредено да се взематъ мѣрки да се осветятъ всѣкакви инциденти. А г. д-ръ Димитровъ — той, който отъ трибуната на Народното събрание говори за голѣмитѣ успѣхи на министъръ-председателя, разбѣа се, въ кавички, поради тия инциденти — всѣоотно е очаквалъ последици отъ своитѣ инсинуации, които той изнася въ своето питане че тукъ въ България се нападали чужди лъжери. Тия инсинуации азъ ги отблъсквамъ съ най-голѣмо възмущение.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Срамота е така да приказвате!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И азъ се учудвамъ, че единъ народенъ представител може по тѣкъвъ начинъ да упражнява своето право на контролъ въ Народното събрание! (Ръжкоплѣскания отъ мнозинството и Д. Ачковъ)

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Това е недобростѣство.

Нѣкой отъ работницитѣ: „Врабча“ мълчи! Нѣма стеновице.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. д-ръ Георги Димитровъ, за да каже доволенъ ли е отъ отговора на г. министра.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Първо, конкретно, отхвърлямъ обвинението на г. министра, че съмъ обещахъ само 30 души да отидатъ. 30 души — казахме му ясно — ще отидатъ съ карти на перона, където нѣма да отидатъ никакви други.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ето. Ви списъка — 44 души сте писали.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Въ списъка тѣ разрешили на 44 души, въ които съмъ вписанъ и азъ, та като се върне влакътъ, да имамъ право, като слѣза отъ влака, да мина по перона. Азъ обяснихъ въ 15 минути на г. министра, че другитѣ посетители нѣма да искаме да се натрупватъ на гарата, ами ще бѣдатъ настрана отъ нея. Обяснихъ какъ въ шпалиръ искаме да поставимъ хората си, какъ нѣма да се спиратъ министритѣ да държатъ речи.

Нѣкой отъ мнозинството: Кои министри?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Вие не обещахте ли, че нѣма да има речи, че нѣма да има манифестации, че ще има само 30 души?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Да, но само на гарата.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Какъ на гарата!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): И г. министърътъ самъ ми каза: „Ще позволимъ на вашитѣ официални представители — постоянно присѣствие и парламентарна група — да дойдатъ на Драгоманъ“. А стуринта никой другъ не бѣше пустилъ на Драгоманъ. Подпредседателтъ на Камарата г. Захариевъ и бившиятъ министъръ г. Георги Юрдановъ, още като ги видѣхъ, ми заявиха: „Не дойдохме, защото знаехме, че има заповѣдъ да не се отива на Драгоманъ“. Ето единъ фактъ, който ви изобличава, г. министре! Азъ ви обяснихъ въ продължение на 15 минути какъ другъ народъ нѣма да има на перона на гарата.

Второ, вашата полиция знаеше, че легионеритѣ ще бѣдатъ събрани на „Львовия мостъ“, тѣ я предизвестиха. Какви мѣрки вземахте, за да не се събератъ тамъ? Кой обезпокои легионеритѣ да не манифестиратъ по „Щаръ Освободителъ“, да се връщатъ и предъ двореца да горятъ калпакъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Никакъвъ калпакъ не е горенъ. Това е една измислица!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Това е единъ печаленъ фактъ. Вие трѣбваше да го знаете.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това е пакъ една инсинуация, че поедъ двореца се е горилъ калпакъ! Това е пакъ лъжа! И пакъ предъ двореца! Пакъ лъжете, пакъ инсинуирате!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Вижте само какъвъ езикъ държите вие, като министър!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Да, защото се възмущавамъ!

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Това го казахъ вашитѣ ортаци. Ето, тѣ Ви го казахъ!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Кои сѣ тѣзи ортаци?

Д. Ачковъ (нез): Аврамъ Аврамовъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Г. Стоянчевъ, наблюдател; и г. подпредседателтъ на Камарата даже е билъ наблюдателъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не може да бѣде наблюдателъ! Нищо нѣма съ калпака.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Защо искате да отхвърлите една отговорностъ, за която трѣба да държите смѣтка? Азъ ви признахъ, че една частъ отъ полицията се държа добре, . . .

Ж. Малджаровъ (з): До моста.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Да, до моста. — . . . но друга явно е насѣквала и била Това е зависѣло отъ началника, който командува. А че Салабашевъ е далъ заповѣдъ — тукъ има хора, които ще ви докажатъ това.

Друго. Що се касае до оная клевета — която най-малко вие трѣбваше да хвърлите — че азъ съмъ жедатъ за мисията на г. министъръ-председателя това или това: азъ ви дадохъ доказателства, че азъ чакахъ; напомнихъ Ви нѣколко пъти на мене, но вие казахте: „Не съмъ готовъ“, „Не съмъ готовъ“, „Не съмъ готовъ“; обяснихъ си го съ различни причини и азъ не искахъ, и не направихъ нищо докато се върне г. министъръ-председателтъ, за да се не хвърли калъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни).

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): И ние държимъ за престижа на България и за Вашия престижъ.

Що се касае до инсинуацията на г. Кантарджиевъ, дължа да подчертая, че въ цѣлата парламентарна комисия не се намѣри нито единъ да изнесе нѣщо подобно, да го подчертае, да го поддържа — ако наистина това може да се поддържа. Не е ли по-голѣмъ грѣхъ, че го прикривате?

Но има една инсинуация, съ която се мъчат да си служат, защото няма съ какво друго да си служат. Азъ желая и ги моля, по-скоро да направят нещо, за да ме лишат отъ депутатски мандатъ. Давамъ Ви го! Не го желая! Но желая въ тая страна и министритъ и народнитъ представители да бждатъ малко по-честни и малко по-доблестни. (Възражения отъ мнозинството)

Н. Гашевски (нац. л.): Като тебе!

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Пристъпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за отмяна на закона за продаване държавната моторна мелница, находяща се на гара Каспичанъ, на Каспичанската селска община, приетъ отъ XXIII-то обикновено Народно събрание на 9 октомври 1931 г. и одобренъ съ царски указъ № 103 отъ 14 октомври с. г.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ П. Попивановъ (з): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за отмяна на закона за продаване държавната моторна мелница, находяща се за гара Каспичанъ на Каспичанската селска община, приетъ отъ XXIII-то обикновено Народно събрание на 9 октомври 1931 г. и одобренъ съ царски указъ № 103 отъ 14 октомври с. г., моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема (Вж. прил. Т. II, № 36)

Пристъпваме къмъ втора отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за ограничаване престъпленията противъ личната и обществена безопасностъ (чл. чл. 10, 17, 21, 33 и 46).

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Законопроектътъ за ограничаване престъпленията противъ личната и обществена безопасностъ бѣше върнатъ въ комисията и тамъ претърпѣха измѣнения чл. чл. 10, 17, 21, 33 и 46.

Чл. 10 доби следната редакция: (Чете) „Дирекцията на полицията — за София, градоначалникитъ — за градоветъ съ градоначалства, и околийскитъ началници — за съответнитъ околии разрешаватъ носенето оржжие:

„а) на лица заемачи обществена или държавна служба, естеството, или условията на изпълнението на която изискватъ носене на огнестрелно оржжие, и

б) въ извънредни случаи на лица, на които било занятието, било тяхната лична безопасностъ налага носенето на огнестрелно оржжие.

Позволително за носене на огнестрелно оржжие се издава на лицата, поменати въ настоящия пунктъ „б“, срещу предварително внасяне въ Българската земеделска банка годишна такса 300 л. въ полза на държавното съкровище“.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Азъ бихъ желалъ, г. докладчикътъ да обясни защо комисията е счела, че лица, които трѣбва да получатъ разрешение на полицията да носятъ оржжие, за да се защитятъ, трѣбва да плащатъ такса на полицията. Та нали полицията е, която трѣбва да пази живота, имота и спокойствието на хората? Защо тия лица ще трѣбва да плащатъ такса на полицията, че ще изпълняватъ една служба, която е нейна — да се пазятъ, когато сж застрашени?

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Г. Пждаревъ и г. г. народни представители! Когато се приемаше законопроектътъ на първо четене и азъ, и г. министърътъ дадохме обяснение по тая въпросъ. Общиятъ принципъ въ законопроекта е, че носенето на оржжие е забранено. Чл. 10 представлява отъ себе си първото изключение, кога може да се носи оржжие — при какви условия и при какви разрешения. Чл. 17 е второто изключение, или, по-право, изключение отъ първото изключение. Той урежда цѣлата тая материя, която интересува г. Пждарева.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Изобщо, когато хората иматъ право да носятъ оржжие, защо полицията, като дава разрешение, трѣбва да взема такси?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това е казано.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 10 тъй, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Чл. 17 доби следната редакция: (Чете) „Лица и семейства въ селата, имащи нужда отъ огнестрелно оржжие поради характера на стопанството или занятието имъ, или поради специални условия, или поради опасностъ отъ звѣрове, крадци и разбойници, получаватъ разрешение за носене оржжие, безъ да плащатъ установената такса.

„За да бждатъ освободени отъ таксата, тия лица подаватъ молба до съответния общински съветъ, който се произнася дали на просителя да се издаде безплатно разрешение за носене на оржжие.

„Възъ основа на мнението на общинския съветъ, околийскиятъ началникъ издава исканото разрешение. Въ случай, че околийскиятъ началникъ откаже разрешението, заинтересуваното лице може да обжалва въ месеченъ срокъ предъ надлежния мирови съдия, който решава окончателно.

„Даденото безплатно разрешение за носене на оржжие няма нужда да се подновява всѣка година, обаче околийскиятъ началникъ може да го отнеме поради констатирано злоупотрѣбление съ него или поради измѣнителъ се условия.

„Отнемането на разрешението може да се обжалва въ месеченъ срокъ предъ мировия съдия, който решава сжщо въпроса окончателно.

„Поменатитъ тукъ решения на мировия съдия се съобщаватъ на съответния околийски началникъ за изпълнение.

„Дирекцията на полицията ще издаде наредба за праводържане на огнестрелно оржжие въ жилищата, съобразно мѣстнитъ условия“.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 17, тъй, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Чл. 21 се изхвърли. Той има следното съдържание: (Чете)

„Който съобщи на полицията за нахождение на огнестрелно оржжие, бомби, адски машини и други пресовани експлозиви, които при детонация могатъ да причинятъ разрушение, убийство или нараняване, внасянето или държането на които е забранено или неразрешено, получава награда, равна на една трета отъ стойността на посоченото оржжие, бомби, адски машини и пр.“

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ да се изхвърли чл. 21, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Чл. 34 по първоначалния проектъ, който по новата нумерация става чл. 33, съгласно повторното решение на комисията си остава въ досегашната редакция, а именно: (Чете)

„Който предаде оржжието си, за носенето на което има редовно позволително, другиму, наказва се съ тъмниченъ затворъ не по-малко отъ 6 месеци и глоба до 10.000 л., като позволителното му се отнема, а оржжието се конфискува. Сжщото наказание се налага и на онзи, който заложи или приеме въ залогъ огнестрелно оржжие.“

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Не можаме да се разберемъ. Казахме онзи день, когато гласувахме законопроекта на второ четене, изнесохме съображения и мотиви, че когато азъ имамъ патентъ за носене на оржжие и съмъ заболѣлъ въ даденъ моментъ, мога да пратя другъ да отиде съ моето оржжие да пази добитъка ми.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Къде ще го пратишь?

А. Аврамовъ (з): Съ добитъка си, г. министре! Въ селата имаме добитъци.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ама въ чл. 17 е казано: „Лица и семейства“.

А. Аврамовъ (з): Кажете изрично кои членове на семейството. Не може така.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Казано е въ чл. 17, че въ селата съответнитъ лица и семейства получаватъ безплатно разрешение за носене на оржжие при известни условия.

А. Аврамовъ (з): Разграничавате ли и за селото?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Разграничаваме, разбира се. Казва се кои ще даватъ такса, за да иматъ право да носятъ оружје и кои нѣма да даватъ такса. Тая контрола не можете да я махнете.

А. Аврамовъ (з): Ще видите последствията отъ тоя членъ. Ще имате протести.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Тоя въпросъ, г. Аврамовъ, бѣ обсъденъ всестранно въ комисията. Вземахме предъ видъ всички съображения, ваши и на г. Стойне Ризовъ. Тамъ присъствуваха и представители на земеделската парламентарна група. Като обмисли всестранно въпроса и като се взе предъ видъ наредбата на чл. 17, даде се тая редакция на този членъ, по силата на която ще се изработи специална наредба за носене на оружје. Касае се въпросътъ не за предаване оружје на вашъ синъ или внуукъ, който живѣе въ вашето домакинство, за да пази вашия добитъкъ, а се касае въпросътъ да не давате оружјето, за което ви е дадено разрешение да го носите, на другъ човѣкъ, който не е членъ на вашето семейство, който може да извърши престѣпление.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 34, който става чл. 33, както се прочете отъ докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Комисията изхвърли чл. 44, станалъ чл. 42 по новата нумерация. Той има следната редакция: (Чете)

„Който даде мѣсто или помѣщение за устройване на избранено отъ законитѣ събрание, както и онзи, който устройва такава събрание, наказва се съ тъмниченъ затворъ отъ 6 месеци до една година и съ глоба отъ 2.000 до 10.000 л.“

Който взема участие въ такива събрания, наказва се съ тъмниченъ затворъ отъ 3 до 6 месеци и съ глоба отъ 1.000 до 5.000 л.“

По решение на комисията тоя членъ се изхвърля цялѣтъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които сѣ съгласни да се изхвърли чл. 44 по първоначалната нумерация, а по новата нумерация чл. 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ж. Маджаровъ (з): Работниците сѣ за оставането на тоя членъ — не вдигатъ рѣка.

Л. Станевъ (раб): Това е най-реакционниятъ законъ.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Чл. 46, който става чл. 44, добива следната редакция: (Чете) „Чл. 44. Тия, които продължаватъ да принадлежатъ къмъ организации или дружества, на които утвърждението на устава е отказано съгласно чл. 2 отъ закона за училищата и дружествата и неутвърждението имъ е съобщено отъ полицейско-административната власть, се наказватъ: а) организаторитѣ — съ тъмниченъ затворъ отъ 3 месеца до 1 година и глоба до 10.000 л.; б) членоветѣ — съ тъмниченъ затворъ до 6 месеца и глоба до 5.000 л.“

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стаматъ Ивановъ.

С. Ивановъ (раб): Г. г. народни представители! Този членъ е насоченъ изключително срещу професионалнитѣ организации на работниците.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нѣма нищо общо съ тѣхъ. Това е съгласно закона за училищата и дружествата.

С. Ивановъ (раб): Г. министре, но частъ отъ организациитѣ на професионалнитѣ съюзи, отдавна сѣ депозирали уставитѣ си за утвърждаване въ Министерството на вътрешнитѣ работи — още презъ време на управлението на г. Ляпчевъ — обаче и до днесъ още тия уставитѣ не сѣ завѣрени.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Говори се за отказъ.

С. Ивановъ (раб): Не се отказва завѣрката имъ, но се държатъ незавѣрени.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Когато дойдете вие на власть, ще ги завѣрите.

С. Ивановъ (раб): Съгласно този членъ на законопроекта тѣзи организации ще се третираатъ като нелегални. Уставитѣ имъ не се завѣрватъ, защото правителството нѣма аргументи, съ които да откаже завѣрването имъ, но се държатъ въ такава състояние, че членоветѣ на тѣзи работнически организации, когато се събиратъ, за да водятъ борба или да искатъ да си устройватъ събрания като членове на организации безъ завѣрени уставитѣ, по силата на този членъ ще бждатъ третирани за нелегални и ще попадатъ подъ ударитѣ на закона. Този членъ засѣга около 13 съюзи, 4 отъ които сѣ депозирали за завѣрка своитѣ уставитѣ, обаче и до този моментъ се отказва завѣрката имъ.

Нѣщо повече. Въ тоя членъ се говори за утвърждаване уставитѣ на организации и дружества. Ако на съюза е завѣренъ уставитѣ дружеството, което е членъ на този съюзъ, ще трѣбва да има сѣщо завѣренъ отделенъ уставъ; въ противенъ случай ще попадне подъ ударитѣ на този членъ.

Ние правимъ предложението, този членъ да бжде напълно и изцѣло изхвърленъ, защото фактически той е насоченъ противъ нашитѣ организации.

Що се отнася до фашистскитѣ организации, които съществуватъ безъ никакъвъ законъ, тѣ ще иматъ правото да си съществуватъ организационно. Само на работническото се отрича правото да се събира и обмисля въпроситѣ, които живо го интересуватъ, особено въ тоя моментъ на понижение на заплатитѣ, на влошаване на условията, на анулиране на трудовитѣ закони и т. н. Съ този членъ се цели да се затворятъ вратитѣ на организациитѣ за работниците, да се отнеме правото на работниците да се организиратъ и по такъвъ начинъ косвено да се подпомогне именно това фашистско движение, което напоследъкъ се мѣчи въ лицето на Цанковъ и на цѣлкупната буржоазия да създава национални синдикати, левербува стачкозамѣстници, въобще елементи които да водятъ борба срещу интереситѣ на работническата класа съ съдействието на държавната власть. Това е целта, която се гони съ този членъ.

Ние протестираме противъ него и искаме цѣлостното му отмѣняване, защото той е едно допълнение на закона за защита на държавата. Сега фактически се отмѣняватъ и ония елементарни права на работническитѣ професионални организации, които тѣ сѣ придобили следъ дълги и упорити борби. По силата на този членъ работническитѣ членове въ професионалнитѣ организации, нѣма да иматъ право да се събиратъ и да обмислятъ своето положение а ще се преследватъ.

Правимъ, прочее, предложението да се премахне този членъ.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Вземи и прочети чл. 2 отъ закона за училищата и дружествата и ще видишъ, че въпросътъ се касае за съвсемъ друго нѣщо.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 46, който става чл. 44, тѣй както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Съобразно съ тия решения на Народното събрание, ще следва да се промѣни и нумерацията на членоветѣ на законопроекта.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Понеже има нови два члена и изхвърлени членове.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Понеже има два нови члена и нѣкои изхвърлени членове, нумерацията се промѣня така:

Чл. 21 се изхвърля.
Чл. 22 става чл. 21.
Чл. 23 става чл. 22.
Чл. 24 става чл. 23 и цитираниятъ членъ въ него става 22, вмѣсто 23.
Чл. 25 става чл. 24.
Чл. 26 става чл. 25.
Чл. 27 става чл. 26.
Чл. 28 става чл. 27.
Чл. 29 става чл. 28.
Чл. 30 става чл. 29.
Чл. 31 става чл. 30.
Чл. 32 става чл. 31.
Чл. 33 става чл. 32.

- Чл. 34 става чл. 33.
 Чл. 35 става чл. 34.
 Чл. 36 става чл. 35.
 Чл. 37 става чл. 36.
 Чл. 38 става чл. 37.
 Чл. 39 става чл. 38.
 Чл. 40 става чл. 39.
 Чл. 41 става чл. 40.
 Чл. 42 става чл. 41, като цитираният въ него членове стават 34 и 38, вместо 35 и 39.
 Чл. 43 се изхвърля.
 Чл. 44 става чл. 42.
 Чл. 45 става чл. 43.
 Чл. 46 става чл. 44.
 Чл. 47 става чл. 45.
 Чл. 48 става чл. 46, като въ него се цитират чл. чл. 23, 24, 34, ал. 2, 38.
 Чл. 49 става чл. 47.
 Чл. 50 става чл. 48.
 Чл. 51 става чл. 49.
 Чл. 52 става чл. 50.
 Чл. 53 става чл. 51.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ така прочетената нумерация отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ: одобрение предложението за одобрение I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 13 януарий 1933 г., протоколъ № 2 — относно обявяването дѣня 14 януарий 1933 г. за непристъпственъ.

Моля г. секретаря да прочете предложението.

Секретарь П. Попивановъ (з): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 44)

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ решението за одобрение I-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 13 януарий 1933 г., протоколъ № 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 37)

Пристъпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — одобрение предложението за присъединение на България къмъ международната конвенция за защита на растенията.

Моля г. секретаря да прочете предложението.

Секретарь П. Попивановъ (з): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 55)

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ решението за присъединяване на България къмъ Между-

народната конвенция за защита на растенията въ Римъ, 16 априлъ 1929 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 38)

Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Часътъ е 7 и 15 м. Моля, да се вдигне заседанието за утре следъ обѣдъ съ следния дневенъ редъ:

Трето четене законопроектитѣ:

1. За измѣнение и допълнение на закона за предпазния конкордатъ.
2. За допълнение на чл. чл. 74, 153 и 166 отъ търговския законъ.
3. За ограничение престѣпленията противъ личната и обществената безопасностъ.
4. Второ четене законопроекта за тълкуване на чл. 323 отъ закона за задълженията и договоритѣ.

Одобрение предложенията:

5. За приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвѣщение чужди подданици.
6. Докладъ на прошетарната комисия.
7. Първо четене предложението за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание.
8. Първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за нотариуситѣ и мировитѣ съдии, които извършватъ нотариални дѣла.
9. Разглеждане заявлението на народния представител Асенъ Бояджиевъ да му се отпущнатъ дневнитѣ пари за времето, презъ което е билъ задържанъ въ затвора.
10. Докладъ на комисията по провѣрка на изборитѣ (старозагорски, новозагорски, горноорѣховски и егриденски).

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ така предложението дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Преди дневния редъ г. министъръ-председателътъ ще направи изложение по резултата отъ преговоритѣ съ портъоритѣ.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Утре, преди дневния редъ, г. министъръ-председателътъ ще направи изложение за постигнатитѣ резултати при преговоритѣ съ портъоритѣ въ Парижъ и Лондонъ.

Закривамъ заседанието.

(Закрито въ 7 ч. 15 м.)

Подпредседателъ: Н. ЗАХАРИЕВЪ

Секретарь: Д. ТОТЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ